

MASARYKOVA UNIVERZITA

**Fakulta sociálních studií
Katedra politologie**

Bakalářská práce

Analýza kulturní politiky v ČR

Vedoucí práce: doc. PhDr. Stanislav Balík Ph.D.

Monika Bajerová (UČO 219540)

Politologie–Mezinárodní vztahy

imatrikulační ročník 2006

Ve Vyškově dne 11. května 2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Analýza kulturní politiky ČR* vypracovala samostatně a použila jen zdroje uvedené v seznamu literatury.

Ve Vyškově, 11. května 2009

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala Janu Růžičkovi (MK ČR) a Barboře Novotné (NIPOS-ARTAMA) za cenné informace a připomínky. Doc. PhDr. Stanislavu Balíkovi Ph.D. pak za odborné vedení práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Metodologický rámec	7
2.1	Použité prameny a literatura	7
2.2	Metody	7
3	Pojem kultura a vztah k politickým vědám a kulturní politice	9
4	Charakteristika politiky, definice, vymezení	11
4.1	Současná definice kulturní politiky v ČR	11
4.2	Kritérium inovace a kreativity	12
4.3	Dřívější programy/koncepce v oblasti kulturní politiky ČR	13
5	Legislativní rámec a aktéři politiky	14
5.1	Ústava ČR	14
5.2	Listina základních práv a svobod	15
5.3	Parlament ČR	16
5.4	Vláda ČR	17
5.5	Ministerstvo kultury ČR	18
5.6	Prezident ČR	19
5.7	Soudní moc v ČR	20
5.8	Územní samospráva ČR	20
6	Další kulturní instituce v ČR	22
7	Institucionální vývoj ministerstva kultury	31
7.1	Institucionální vývoj před rokem 1989	31
7.2	Institucionální vývoj a personální obsazení ministerstva kultury po roce 1989	34
8	Analýza současného stavu	37
8.1	Klíčové problémy	38
8.2	1% na kulturu	39
8.3	Státní památková péče a využití památkového fondu	40
8.4	Reforma příspěvkových organizací	41
9	Perspektivy	43
10	Anotace	44
11	Annotation	44
12	Seznam použité literatury	46
13	Přílohy	51

1 Úvod

Oblast kulturní politiky v České republice zřejmě zatím nepatří mezi politologickou vědou nejčteněji zkoumané *policy*.¹ Je spíše standardem reflektovat politiky, které zastupují či vytváří společensky výraznější konfrontační momenty případně zkoumat pouze jisté segmenty kulturní politiky, které se zdají mít hlubší dopad na společenské dění. Tyto konfrontační momenty jsou specifické pro každou společenskou jednotku, což je dáno obsahem a charakterem vývoje dané společnosti. V této rovině je pak zajímavé podotknout, že Česká republika byla v 90. letech některými autory (srovnej např. Beyme 1994 či Kitschelt 1995) řazena mezi postkomunistické země, kdežto v souvislosti s dneškem se politologická obec spíše přiklání k vlastní reflexi obsahu termínu *postkomunistický režim*,² v důsledku čehož můžeme vnímat vývoj po roce 1989 jako sled událostí s jiným souborem příčin a následků, než by učinil autor řadící ČR k postkomunistickým režimům i v dnešní době. Míra vlivu reziduí z komunistické éry na vývoj po tzv. sametové revoluci je v tomto případě klíčovým faktorem.

Za socialistické éry *živá kultura*³ i státem regulovaná kulturní politika plnila mobilizační roli, byla dozajista okleštěnou variantou kulturního života prvorepublikového⁴ a mnohými byla symbolem pro nesvobodu názoru. Paralelně s touto pro mnohé zideologizovanou variantou kulturního života, kdy kulturní politika měla zasahovat do běžného denního rozvrhu člověka tak, aby byl co nejvíce loajální ke komunistické doktríně (*sic* vytváření loajálnosti a spojitosti s národem či jinak ohraničenou společenskou jednotkou je ve většině společností funkce kultury zcela běžná a dokonce žádoucí) vznikala undergroundová či lépe podzemní kultura, která byla opozicí vůči stávajícímu pořádku a odkazovala na alternativní, v onu dobu nedostižné, vzory.

¹ Kulturní politikou se zatím spíše zabývají obory typu kulturologie, obory na uměno-vědních katedrách či obory veřejné správy.

² Termín postkomunistický režim používám v intencích monografie Holzer-Balík (2007: 16-20). Ačkoli autoři použili reflexi termínu postkomunismus ve své studii o postkomunistických nedemokratických režimech, úvodní debata o vymezení pojmu je použitelná i pro tuto část této práce. Vymezuje totiž kategorii postkomunistických režimů na základě dvou kritérií a to za prvé areálového příslušenství zemí s historickou zkušeností komunismu a za druhé setrváváním země v období tranzice, tj. obdobím mezi trváním „starého“ mocenského modelu a přechodu k novému modelu moci.

³ Jednotná definice živé kultury neexistuje, spíše ji lze pracovním vymezením v kontrastu s „hmotnou“ kulturou, která reprezentuje např. kulturní instituce ve smyslu muzeí, galerií, památek etc. Živá kultura je pak vše, co je „živě“ prezentováno.

⁴ Tento fakt není způsoben samotným chápáním sféry kultury ze strany komunistické ideologie, která pojímala kulturu v širokém záběru lidských činností, ale reálným způsobem vlády, kdy státem byla řízena veškerá činnost spadající pod kulturní oblast a rozvoji alternativní/nestátní živé kultury byl ponechán pouze malý prostor k vlastní činnosti.

V souvislosti s přechodem země k demokratickým principům po roce 1989 se stalo prioritami vlád i členství a vstup do NATO a EU⁵ a navázání kontaktů s dalšími organizacemi. Členství v EU je nyní spoluurčujícím faktorem tvorby národních politik. V průběhu přístupových jednání Česká republika od roku 1998 prováděla pravidelně screening českého práva, během něhož byly některé právní normy upraveny v porovnání s *acquis communautaire*. Od 1. května 2004 je členem EU a jejích orgánů a v době vzniku této bakalářské práce (první polovina roku 2009) je předsedajícím členem Rady EU. Členství i předsednictví jsou významnými faktory pro tvorbu kulturní politiky ČR.⁶

Ačkoli v současné době témata kulturní politiky v českých realitách nepatří mezi hlavní priority polistopadových vlád, samotná existence ministerstva kultury jako zastřešující instituce pro kumulaci podnětů a následné zpracování výstupů pro kulturu je důkazem existence některých vybraných problémů, které mají společensky konfliktní potenciál.

Text práce se zaměří i na institucionální vývoj před rokem 1945, jelikož zajímavým faktorem v souvislosti s působností ministerstva se jeví zcela jistě účelnost rozdělení agendy školství a kultury, které byly od vzniku Československého státu chápány jako vzájemně provázané a teprve v době trvání komunistického režimu byly přiděleny více správním orgánům.

Současná vládní elita pro změnu neúspěšně prosazovala propojení/či částečnou spolupráci ministerstva kultury a ministerstva místního rozvoje v návaznosti na propojení funkcí ochrany a využití kulturního dědictví s cestovním ruchem.

Při definování rozsahu záběru této práce byly zvažovány dva přístupy operující s různými pojetími širší oblasti kulturní politiky. První z nich upřednostňuje pohled na působnost Ministerstva kultury ČR a na jeho agendu nedělitelných složek, v důsledku čehož by následná analýza zahrnovala i oblast církevní a náboženské problematiky. Druhý přístup vymezuje církevní problematiku jako značně rozsáhlou, obsahově samostatnou, agendu pod správou ministerstva kultury. Tato práce upřednostňuje druhý z přístupů.

Ze samotného charakteru kultury jako oboru zájmu pro akademický výzkum vyplývá, že zkoumání tohoto fenoménu se potýká s nelehkým úkolem postižení *multiparadigmaticčnosti* a pro analýzu kulturní politiky (tím spíše i pro vlastní tvorbu kulturní politiky) je do jisté míry vždy třeba využít pro komplexnost *interdisciplinárních poznatků*. Zjednodušeně to znamená, že kultura je oborem širokým ve své vlastní podstatě a teprve obor, který ji zkoumá, částečně

⁵ O členství v EU bylo oficiálně požádáno v roce 1996, o rok později byla ČR přizvána spolu s deseti dalšími státy ke vstupu do EU.

⁶ Téma vlivu mezinárodního prostoru a téma europeizace je v této práci zastoupeno okrajově z důvodu omezeného rozsahu, samotný výčet úprav v souvislosti s přístupovými rozhovory by mohl být předmětem další rozsáhlé práce.

omezuje její použití pro vlastní účely.⁷ Pro analýzu kulturní politiky využitelnou pro politologické vědy je tedy důležitý fakt, že výzkum se ponejvíce zaměří na fenomény, které odrážejí či spoluvytvářejí nějakým způsobem *rovinu vládnutí*.

2 Metodologický rámec

2.1 Použité prameny a literatura

Pro text práce byla využita za prvé odborná politologická literatura zaměřující se na politickou analýzu, za druhé publikace českých odborníků v oblasti antropologie, což je odrazem snahy operovat adekvátně s terminologií běžně využívanou v odborných publikacích na téma kultury. Zatím nejpřehledněji zpracovanou studii tematiky analýzy policy u nás reprezentuje kniha Petra Fialy a Klause Schuberta. Pro zpřehlednění tematiky antropologických teorií kultury byly záměrně vybrány dvě publikace autorů působících na rozdílných pracovištích a to Ivo T. Budila a Václava Soukupa, které jsou obě přehlednými zpracováními vývoje v této oblasti.

K popsání tématu bylo samozřejmě zapotřebí využít i neodbornou literaturu, kterou reprezentují sekundární internetové zdroje, resp. články v ČR významněji zastoupených médií.

Na třetí úrovni bylo třeba pracovat s primárními zdroji ve smyslu zákonných opatření, dokumentů, programů apod.

2.2 Metody

Jako vhodné teoretické zázemí pro zpracování tématu kulturní politiky byla vybrána *policy analysis*. Tato politologická disciplína poskytuje vhodný aparát pro tvorbu východisek, která umožňují nahlížet na rozsah kulturní politiky pomocí empiricko-analytického paradigmatu, využívá deskriptivní techniky jako nástroje vhodného k zachycení dat, spojuje vědeckou i praktickou rovinu zkoumání⁸, disponuje vlastní terminologií a v neposlední řadě využívá tak jako jiné sociálně-vědní disciplíny metod příbuzných oborů k přesnějšímu popsání

⁷ I když např. "...současná kulturologie vychází z globálního antropologického chápání kultury jako systému nadbiologických prostředků a mechanismů, jejichž prostřednictvím se člověk adaptoval k vnějšímu prostředí. Zatímco jednotlivé speciální vědy o člověku, společnosti a kultuře studují kulturu z různých zorných úhlů a v různé rovině abstrakce, kulturologie se pokouší odhalit vnitřní vztahy mezi jednotlivými dimenzemi kultury." In Soukup (2000: 29).

⁸ Srovnej Lerner-Laswell (1951), cit. dle Fiala – Schubert (2000: 24).

zkoumaného fenoménu nebo k záměrnému propojení více názorových hledisek. Neboť jakkoli může být metoda analýzy policy více blízká zkoumání reality než jiné politologické metody, sociálně-vědní výzkum nečerpá přímo z reality, ale spíše ze záznamu o realitě, jelikož celostní počet informací o dané problematice je kvůli různým druhům zkreslení a transformací informace prakticky nemožný (srovnej Disman 2006: 56).

Specifickým rysem výzkumu kulturní politiky v této práci je kombinace terminologie kulturní antropologie, popř. kulturologie a terminologie používané politologií. Je to dáno faktem, že politologie vlastním slovníkem detailněji schematizujícím pole kultury a její funkce ve společnosti nedisponuje a zřejmě to ani není jejím záměrem. Znovu se tak potvrzuje vhodnost užití pluralistického přístupu k tématu.

Základní strukturou, ze které analýza vychází je trojdimenzionální pojetí politiky. Těmito dimenzemi jsou **polity**, **politics** a **policy**.

Polity je dimenze označující normativní a institucionální rámec nebo též politický řád, který je v této práci vymezen kapitolami o Ústavě a ústavních principech, Listině základních práv a svobod a předpokladech pro realizaci kulturní politiky v nich obsažených.

Druhá dimenze - politics - vyznačuje užší, procesuální stránku politiky, která obsahuje prvky dynamiky, v ní se střetávají konkrétní zájmy a názorové rozdíly. Dimenze politics vymezuje relevanci aktérů, zájmů, užití konsenzu či konfliktu etc. Tuto dimenzi reflektují kapitoly o politických institucích v užším smyslu, představující aktéry, jejichž vliv má výrazný dopad na kulturní politiku. Patří mezi ně příspěvkové státní organizace, nejrůznější zájmové organizace a občanská hnutí a jako ústřední aktér je představeno Ministerstvo kultury České republiky. U aktérů jsou krom struktury a pravomocí popsány nejdůležitější momenty, které definovaly vývoj v kulturní politice. Politickým stranám jako neopomenutelným aktérům tvorby kulturní politiky nejsou v této práci věnovány samostatné kapitoly ve smyslu popsání jednotlivých politických programů, jejich podíl a účast na procesu jsou však popsány na konkrétních situacích.

Poslední dimenze je obsahová stránka politiky, její výsledek, cíl, konkrétní rozhodnutí v dané politice. Tj. policy dimenzi reflektují kapitoly o současných i dřívějších publikovaných dokumentech, konceptech, strategiích legislativních opatřeních apod. (Fiala - Schubert 2000: 17-19).

Jako vedlejší metody sloužící k popsání vývoje a stavu kulturní politiky v České republice byly užity sekundární analýza dokumentů a historická metoda a dále pro analýzu současného stavu byly využity výsledky statistických šetření vzešlých z dřívějších výzkumů.

3 Pojem kultura a vztah k politickým vědám a kulturní politice

Pojem *kultura* je spíše centrální kategorií pro výzkum kulturní antropologie (Soukup 2000: 13) a kulturologie⁹ než pro výklad z hlediska politických věd. Ani tyto obory však nepracují s „definitivní“ a vševysvětlující definicí kultury. Existují však určité aproximace v definicích a terminologii, které usnadňují orientaci v tematicce. Významnými průniky sfér politikologie a věd pracujících s teorií kultury jsou v nejobecnější rovině korelace kulturních aspektů s kategoriemi **identity**, **mentality**, **občanské participace**, **politické kultury**, **moci** a v neposlední řadě **ideologie**. Stejně tak může být kultura zkoumána na různých hladinách analýzy s výstupy interpretovatelnými pro více oborů. Práce se snaží reflektovat i skutečnost, že různé definice toho, co je považováno oblast kultury mohou mít vliv na konkrétní výstupy v podobě politických rozhodnutí. Tato vazba nemusí být vždy čitelná, přinejmenším ji lze vysledovat v souvislosti s tak konkrétními změnami jako je chápání kultury komunistickou garniturou v letech 1948-1989 a tím jak je kulturní politika definována a realizována dnes. Významným faktorem pro policy analýzu kulturní politiky je i spolupráce výzkumného sektoru, kde jsou různé definice kultury prezentovány, se zadavateli z politické sféry, kteří jsou tvůrci politických rozhodnutí.

Podle Ernsta Gellnera jsou kultura a organizace dvěma základními prvky společenského života. Tyto prvky na sobě mohou být zcela nezávislé nebo naopak typ jednoho vyžaduje existenci specifického typu druhého prvku.¹⁰ Jednou z funkcí kulturní podobnosti jedinců však je, že též může vytvářet stav legitimního členství v národním uskupení¹¹, v němž definuje soubor tradic, kulturního dědictví a potenciálu, které jsou s ním historicky svázány.

Nejčastější pracovní definicí kultury je omezeno chápání kultury jako sféry sdílených hodnot, idejí a jazyka (Budil 2003: 15). Tato definice je však pro bližší pochopení východisek kulturních studií nevhodná, jelikož nerespektuje úroveň analýzy ani paradigmatu teorie kultury. Kulturní antropologie vychází nejčastěji ze tří kategorií členění kultury:

- výzkum kultury v atributivním smyslu jako univerzálního lidského fenoménu, systému extrasomatických prostředků a mechanismů, které motivují, usměrňují, koordinují,

⁹ Relativně nová mezioborová disciplína zabývající se integrálním studiem kultury na úrovni rodu Homo, sociokulturních systémů (kultury, subkultury, kontrakultury) a jednotlivce (osobnostní kultura). In Soukup (2002: 202)

¹⁰ Gellner např. uvádí, že společnost rovnostářského typu může zapovídat výraznější kulturní rozdíly. In Gellner (1997: 17).

¹¹ Národ je zde chápán jako politický princip, nikoliv však jako nezbytná či univerzální forma politického uskupení, stát pak je vlastníkem specifických mechanismů.

realizují a zajišťují lidskou činnost na úrovni homo sapiens; kultura je v těchto výzkumech nejvýznamnějším znakem, jímž se druh homo sapiens odlišuje od ostatních subhumánních bytostí; charakteristickým rysem současných výzkumů v této oblasti je snaha o integraci poznatků a metod přírodních věd (etologie, biologie, genetiky etc.) a společenských věd (kulturní ekologie, antropologie, psychologie etc.);

- výzkum kultury v distributivním smyslu, na úrovni kultur a *subkultur*¹²; předmětem výzkumu jsou konkrétní sociokulturní systémy, které je možné identifikovat v čase a prostoru, tedy, že lidská kultura existuje v nespočet variantách dílčích skupin; tento přístup akceptuje kulturní pluralismus a kulturní relativismus; předmětem výzkumu je především kulturní dynamika, procesy, morfologie, otázky kulturní evoluce, konfigurace apod.;
- výzkum kultury na úrovni jednotlivce; jde o analýzu vztahu kultury a osobnosti, jazyka, myšlení v konkrétním sociokulturním kontextu; jednatel je zároveň tvůrcem i produktem své kultury; pozornost je věnována možnostem kulturní determinace lidské psychiky či otázkám *kulturní změny*¹³ a možnostem její predikce (Soukup 2002: 90).

Zajímavým fenoménem v realizaci kulturní politiky dneška nejen v České republice je „objev“ a zavádění konceptů *kreativity* - kreativní klastry, města, průmysly, třída, ekonomika, ekologie apod. Kořeny tohoto fenoménu je možné vysledovat v tezích Frankfurtské školy v pracích **Theodora Adorna** a **Maxe Horkheimera** a od konce 60. let v pracích **francouzských sociologů kulturních průmyslů**. V rozšířeném chápání pojem kulturních průmyslů převzalo na konci 70. let UNESCO, jehož závěry ovlivnily vývoj kulturních politik mnoha zemí. Definitivně byl nastartován boom „kreativnosti“ na přelomu milénia v Austrálii a Velké Británii, kde byl koncept uplatněn v reálné politice.

V pojetí Adorna a Horkheimera¹⁴ byla kultura chápána především jako tzv. vysoké umění, tedy protipól obyčejného všedního života a způsob k tlumočení vizí života lepšího. Jejich skepse pramenila z přesvědčení, že kultura první poloviny 20. století ztratila svou schopnost být vysokým uměním a byla komodizována. Slovní pojení „kulturní průmysl“ tedy v sobě neslo polarizující napětí mezi oběma výrazy (Cikánek 2009: 13).

¹² Soubor specifických norem, hodnot, vzorů chování a životní styl charakterizující určitou skupinu v rámci širšího společenství. In Soukup (2002: 90).

¹³ Nehodnotící kategorie sloužící k označení procesu vzniku, transformace nebo zániku sociokulturních systémů, resp. kultur, subkultur nebo jejich částí. In Soukup (2002: 109).

¹⁴ Adorno – Horkheimer (1990), cit. dle Cikánek (2009: 13).

Škola francouzských sociologů¹⁵, později též výstupy konferencí UNESCO, se orientovala na vyvrácení původní skepse Frankfurtské školy a vymezila vlastní pojetí „kulturních průmyslů“. Industrializaci a nové technologické možnosti považovala za příležitost k novým uměleckým vyjádřením a inovacím v kulturní produkci (Cikánek 2009: 15).

V současné době je termín „kulturní průmysly“ nahrazen termínem „kreativní průmysly“, který pozbyl negativní konotace s vymezením souboje ducha s kapitálem (Cikánek 2009: 20).

4 Charakteristika politiky, definice, vymezení

4.1 Současná definice kulturní politiky v ČR

Základním dokumentem pro vymezení, jak je pojem kulturní politika chápán českými politickými elitami a pro analýzu současného stavu kulturní politiky, je **Státní kulturní politika na léta 2009-2014**¹⁶, kterou zpracovalo ministerstvo kultury jako ústřední aktér policy making v oblasti kulturní politiky.

V úvodu dokumentu připisují tvůrci dokumentu kultuře funkce napomáhající k „rozvoji intelektuální, emocionální i morální úrovně každého občana“, čímž kultura nabývá „výchově **vzdělávací, socializační, enkulturační**¹⁷, **významné kreativní a hodnototvorné funkce**.“ (Státní kulturní politika 2009: 29). Je nositelkou informačního fondu a zprostředkovává **přenos informací** v čase a prostoru a definuje Českou republiku v porovnání s jinými státy. Relativně novými funkcemi, které jsou kultuře na státní úrovni připisovány jsou aspekty **ekonomického potenciálu** kultury. Na základě tohoto potenciálu má být kulturní sektor schopen vytvářet díky jedinečnému charakteru pracovní příležitosti, a tím pádem nejen čerpat ze státního a komunálních rozpočtů, ale tímto způsobem i vracet investice a **motivovat** k pocitu sounáležitosti s obcí, regionem i státem, a to i s pomocí využití **kreativních efektů** kultury.

¹⁵ Patří mezi ně např. Bernard Miége.

¹⁶ Analýza současného stavu kulturní politiky a bližší deskripce dokumentu je rozpracována níže ve stejnojmenné kapitole.

¹⁷ Enkulturační=osvojení si kultury.

4.2 Kritérium inovace a kreativity

Poměrně novou záležitostí je zavedení kritéria „přínosu pro kreativitu a inovaci“ v podpůrných programech ministerstva kultury.¹⁸ Téma kreativity je v posledních letech svázáno především se sektorem ekonomiky a propojení těchto dvou oborů. Výstupy propojení by měly být např. **vytvoření pracovních míst, pozitivních ekonomických dopadů, multiplikační efekt, zatraktivnění regionů pozitivní společenské jevy** etc. (Cikánek 2009: 11). Do kulturního sektoru ČR na státní úrovni byl termín zaveden až se současnou Státní kulturní politikou. Obecněji lze za důvod využití těchto konceptů považovat snahu Ministerstva kultury posunout vnímání kulturní oblasti jako ekonomického odvětví a potenciálního zdroje ekonomického a sociálního rozvoje společnosti (Podkladová studie ke Státní kulturní politice 2009: 51) v kontrastu s chápáním kulturní sféry jako nadstavby, která je financována jen ze zbytků státního rozpočtu. Takto definovaný sektor kultury, tedy jako sektor národního hospodářství, se však liší od národního i mezinárodního statistického vymezení odvětví činnosti sektoru kultura (Podkladová studie ke Státní kulturní politice 2009: 36). Hlavní role státu/ministerstva by měla spočívat v koordinaci kulturních oblastí a ve vytváření strategických plánů, přičemž by hlavní aktivita mimo dosah pravomocí státní správy připadla na kraje či soukromé subjekty.¹⁹

Zásadní význam pro implementaci termínu do národních politik a výstupů z něj vycházejících má i studie **Ekonomika kultury v Evropě** vypracovaná pro Evropskou komisi v roce 2006 (Podkladová studie ke Státní kulturní politice 2009: 41). V ní jsou jako hlavní přínosy kultury vzhledem k ekonomickému a sociálnímu vývoji Evropy uvedeny faktory obratu, HDP, podílu na růstu a zaměstnanosti.²⁰

Další inspirací²¹ a úspěšným příkladem aplikace konceptu kreativních průmyslů a použití kreativity v souvislosti s ekonomikou je Velká Británie. V roce 2005 byl Ministerstvem

¹⁸ K příležitosti Evropského roku kreativity a inovací a v souvislosti s českým předsednictvím EU bylo Ministerstvem kultury ve spolupráci s Evropskou komisí pořádáno dne 26.-27.3. 2009 Fórum pro kreativní Evropu. Koncept kreativity byl projednáván ve třech blocích: Umění, kultura a kreativní ekologie, Kreativita a společnost, Kreativita a vzdělávání.

Problematickou se zabývá výzkumný projekt Institutu umění-Divadelního ústavu: *Sociálně-ekonomický potenciál kulturních, resp. kreativních průmyslů*, který je financován z grantu MK ČR.

¹⁹ Podrobnosti viz <http://master.ct24.cz/domaci/37167-resort-kultury-se-docka-nove-vladni-podpory-i-tesnejsi-spoluprace-s-ministerstvy/>

²⁰ Obrat v zemích EU v roce 2003 přesahoval v kulturním odvětví 654 miliard euro, k HDP EU tomtéž roce přispěl sektor 2,6 %, celkový růst přidané hodnoty za období 1999-2003 činil 19,7% a zaměstnanost v sektoru v roce 2004 činila 5,8 milionu lidí.

²¹ U nás koncept kreativní ekonomiky představil např. v roce 2007 John Howkins, koncept kreativní třídy v roce 2009 Richard Florida.

kultury, médií a sportu zaveden **Creative Economy Programme**,²² jehož cílem byla příprava strategie **Creative Britain Strategy**, která je naplňována od roku 2008 v součinnosti s dalšími ministerstvy a univerzitami. Britská vláda tuto strategii podpořila dotací v hodnotě 70 milionů liber.²³

4.3 Dřívější programy/koncepce v oblasti kulturní politiky ČR

Dosavadní dokumenty v oblasti kulturní politiky se charakterem obsahu i způsobem zpracování velmi liší. Zatím každý z ministrů kultury v soudobých dějinách po roce 1989 vypracoval takovýto dokument v podobě programových tezí či střednědobého plánu podpory kultury (Podkladová studie ke Státní kulturní politice 2009: 53). Na formulacích obsažených v těchto dokumentech se podepsaly i faktory vstupu České republiky do mezinárodních organizací. Nejvýraznější vliv měl tento faktor na tvorbu **Strategie účinnější státní podpory kultury**²⁴, který vznikl v době příprav České republiky na členství v EU. Financování kultury ze státního rozpočtu bylo dáno do kontextu se standardy srovnatelných členských zemí ES. Strategie se inspirovala i dalšími trendy v rozvoji evropských zemí, a tak např. v důrazu na ochranu a využití kulturního dědictví, předpokládá vícezdrojové financování kultury, zapojení neziskového sektoru a v souvislosti s reformou veřejné správy decentralizaci záležitostí v oblasti kultury. Program však stejně jako současná Státní kulturní politika neobsahoval podrobný plán implementace jednotlivých cílů a úkolů. Za hlavní přínosy a splněné cíle Strategie lze považovat završení procesu přípravy legislativních předpisů v resortu ke vstupu do EU, zapojení do komunitárních programů Raphael, odstátnění některých kulturních institucí²⁵, částečné vyřešení problematiky financování Státního fondu pro rozvoj kinematografie²⁶ apod.

Mezi výčet neúspěchů patří nenaplnění objemu výdajů na kulturu ve výši 1 % výdajů ze státního rozpočtu, nepřijetí novelizace památkového zákona, neexistence Českého audiovizuálního centra, nepodařilo se vytvořit státní koncepci podpory kinematografie, v neposlední řadě se nepodařilo dořešit problematiku státních fondů pod MK ČR zajištěním

²² Webové stránky Department for Culture, Media and Sport (http://www.culture.gov.uk/what_we_do/creative_industries/3275.aspx).

²³ Webové stránky Department for Culture, Media and Sport (http://www.culture.gov.uk/what_we_do/creative_industries/6089.aspx).

²⁴ Vydána v roce 1999 za vedení ministra Pavla Dostála, aktualizována usnesením vlády v roce 2001.

²⁵ Např. Pražské jaro, státní vědecké knihovny, 29 muzeí a galerií etc.

²⁶ Vyřešení situace v obchodním využití filmů vyrobených ve FS Barandov v letech 1965-1990.

trvalých nezávislých zdrojů financování nezávislých na státním rozpočtu (Sborník statí o kultuře 2004: 3-5).

MK ČR dříve vydalo několik dalších dokumentů koncepční povahy s přesahem do agendy ministra kultury Václava Jehličky. Mezi ně patří např. **Koncepce účinnější podpory péče o movité kulturní dědictví na léta 2003-2008**²⁷, která vymezuje základní úkoly státu v procesu péče o movité kulturní dědictví, **Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu**²⁸, navazuje na dokument UNESCO vymezující tradiční lidovou kulturu jako součást kulturního dědictví, kulturní identity a faktor ekonomického rozvoje, **Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004-2010**²⁹, kdy je cílem podpořit rozvoj knihoven v souladu s rozvojem informačních technologií, **Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007-2013**³⁰, která zdůrazňuje roli umění v ekonomickém rozvoji země a prosazuje odpovídající vymezení podpory kulturního dědictví a živého umění.

Doplňkovými programy státu, kde kultura figuruje, jsou Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu České republiky 2005-2013 a Strategie regionálního rozvoje České republiky.

5 Legislativní rámec a aktéři politiky

5.1 Ústava ČR

Ústava České republiky je spolu s Listinou základních práv a svobod nejvyšším právním předpisem České republiky. Byla schválena Českou národní radou 16. prosince 1992 počtem 172 hlasů ze 198 přítomných poslanců jako první ústavní zákon, který vstoupil v platnost po rozpadu Československa (Pavlíček – Hřebek 1998: 17). Vyhlášena byla ve Sbírce zákonů pod č. 1/1993 Sb., účinnosti pak nabyla dnem 1. ledna 1993. Dalším usnesením České národní rady ze dne 16. prosince 1992 byla vyhlášena Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku ČR, publikována byla ve stejné částce Sbírky zákonů jako ústava. Nabytím účinnosti Listiny byl ústavodárný proces dokončen.

Ústava je obecným vyjádřením institucionálního zázemí (rámce) státu. Je právní (vymahatelnou) zárukou existence ústavních principů, které jsou definovány charakterem

²⁷ Vzata na vědomí usnesením vlády v roce 2003.

²⁸ Schválena usnesením vlády v roce 2003.

²⁹ Schválena usnesením vlády v roce 2004, aktualizována v roce 2007.

³⁰ Schválena usnesením vlády v roce 2006.

ústavy, která je rigidní, tzn. k jakékoli změně Ústavy je potřeba 3/5 většina poslanců a senátorů, přihlašuje se k principům unitarismu a demokratickému právnímu státu (republice). Jednotlivé politiky nejsou v Ústavě přímo zakotveny, jejich existence a tvorba jsou dány institucemi a jejich pravomocemi v ústavě definovanými a dalšími odvozenými orgány státní správy zákonně stanovenými.³¹

5.2 Listina základních práv a svobod

Součástí ústavního pořádku České republiky je dle Usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Podle čl. 2 odstavce 2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem a to způsobem, který zákon stanoví. Na základě této formulace jsou veřejné služby státu v oblasti kulturní politiky zákonným zmocněním a stanovením povinností státu zabezpečovat kulturní služby jako služby veřejně prospěšné (Státní kulturní politika 2009: 5). Odstavec 3 čl. 2 podle definice v něm obsažené umožňuje činnost neziskového sektoru.

Ve znění obsahu Kulturní politiky z roku 2001 je možno dále vykládat odstavec 4 čl. 11 o vyvlastnění či nuceném omezování vlastnického práva ve veřejném zájmu ve vztahu ke kulturnímu dědictví jako podnět pro posílení fondového financování kulturních aktivit nezávislého na státním rozpočtu a dále rozpočtově zajistit rozhodování orgánů státní správy zejména o dotacích, jež mají povahu náhrady za omezení (Státní kulturní politika 2009: 5).

Kulturní práva jsou důležitým obsahem čl. 34 Listiny v souvislosti se širším vymezením pojmu kultury. Tato práva jsou tzv. třetí generací lidských práv.³² Listinou je zaručeno právo na výsledky duševní činnosti a právo na přístup ke kulturnímu bohatství.³³ V agendě MK ČR jsou kulturní práva součástí problematiky autorského práva a autorskoprávních úmluv a dále činnosti v oboru památkové péče.

V neposlední řadě je v agendě MK ČR i úsek správy médií a audiovizí, jehož činnost reflektuje i tematiku politických práv vymezených v Listině čl. 17, přesněji v oblasti svobody projevu a šíření informací.³⁴

³¹ Ústava ČR (<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>).

³² Na mezinárodním poli definována např. Mezinárodním paktem OSN o ekonomických, sociálních a kulturních právech, který vstoupil v platnost v roce 1976.

³³ Kulturní bohatství či dědictví - souhrn hmotných a nehmotných hodnot, děl a kulturních vztahů, které vznikaly v minulosti, ale svým vznikem a významem přispívají k vytváření soudobých kulturních a společenských hodnot. In Patočka-Heřmanová (2008: 50).

³⁴ Listina základních práv a svobod (<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>).

Pro analýzu jednotlivých politik vyplývající z ústavního pořádku České republiky jsou důležité především tři momenty, které určují charakter politiky a které jsou aplikovatelné v rovinách polity, politics i policy. Podle částečně upravené definice Thomase R. Dye z roku 1976³⁵ jsou relevantními faktory: **kdo** má pravomoc/podíl k/na vytváření politiky, **co** bude předmětem tvorby/jaká politika vznikne, **jak** bude politika vypadat/co bude jejím obsahem.

5.3 Parlament ČR

Parlament České republiky je dle Ústavy hlavním zákonodárným tělesem, jež je členěno do dvou komor - Poslanecké sněmovny a Senátu. Kreační kulturní politiky je závislá i na existenci a struktuře obou komor.

Jednou z pravomocí Parlamentu je i tvorba výborů a komisí spadajících pod Senát či Sněmovnu. Tematikou kulturní politiky se zabývá **Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny ČR**, jehož předsedou byl ke dni 24. dubna 2009 Walter Baroš.³⁶ Výbor má dále celkem 18 členů z toho pět místopředsedů³⁷. Výbor se od roku 1971, kdy došlo ke sloučení Výboru pro kulturu a výchovu a Výboru pro školství a vědu, zabývá záležitostmi ve věcech kultury i školství.³⁸ V roce 1993 se stal výborem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Mezi nejvýznamnější zákony projednané ve výboru patří od této doby zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, tiskový zákon, zákon o regulaci reklamy a projednání novelizace zákona o státní památkové péči. Mezi současné významné legislativní návrhy projednávané ve výboru patří zákon obsahující novely zákonů z důvodu digitalizace televizního vysílání. Funkcí výboru je především kontrola vlády a veřejnoprávních subjektů a agentur ve vybraných sektorech. Do této působnosti spadá např. průběžná kontrola České tiskové kanceláře, Grantové agentury ČR, Státního fondu pro podporu rozvoje české kinematografie a Státního fondu kultury. Jeho působností je dále kontrola výročních zpráv Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Rady České televize a Rady Českého rozhlasu a pravomoc projednávání kandidatur do orgánů, působících v oblastech vyčleněné působnosti výboru, jejichž složení a volba je záležitostí pléna Poslanecké sněmovny. Výbor se v neposlední řadě podílí na projednání rozpočtu Ministerstva

³⁵ Přesně: „Policy analysis is finding out what governments do, why they do it, and what difference it makes.“ In Fiala-Schubert (2000: 13).

³⁶ Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR (<http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?id=345&t=11,3,4>).

³⁷ Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR (<http://www.psp.cz/sqw/snem.sqw?id=769>).

³⁸ Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR (<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=93&ido=769>).

školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury a dále projednává státní závěrečný účet těchto ministerstev.³⁹

Mezi pravomoci Výboru podle jednacího řádu Poslanecké sněmovny⁴⁰ patří možnost zřizování podvýborů pro řešení určité otázky nebo souboru otázek. Podvýborů zřizovaných tímto Výborem je celkem pět - Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, **Podvýbor pro kulturu a mediální legislativu**, Podvýbor pro mládež a sport, Podvýbor pro školství, Podvýbor pro vědu a vysoké školy.

Senát zřídil devíti členný **Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice**⁴¹, jehož předsedou je Jaromír Jermář. Dále zřídil Podvýbor pro předškolní, základní a střední vzdělávání.⁴²

5.4 Vláda ČR

Vláda České republiky je podle čl. 67 Ústavy vrcholným orgánem výkonné moci. Její vliv na tvorbu jednotlivých politik vyplývá z pozice získané ve volbách a z pravomocí a statutu danými ústavou a zákony České republiky. Je tvořena předsedou vlády, místopředsedy vlády a ministry. Vláda rozhoduje ve sboru, přičemž k usnesení vlády je potřeba nadpoloviční většina všech členů vlády. Počet a činnost ministerstev a správních úřadů (popř. dalších samosprávných jednotek) určuje vláda zákony, na základě kterých jsou tyto subjekty zmocněny vydávat vlastní právní předpisy. Předseda vlády předkládá prezidentovi návrh na jmenování nových ministrů, na základě čehož prezident jmenuje ostatní členy vlády a pověřuje je správou ministerstev a úřadů. Z ústavy podle čl. 68 vyplývá, že vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně. Z tohoto závislého vztahu se odvíjí instituce vyslovení důvěry/nedůvěry.

Z voleb do Poslanecké sněmovny, které se konaly na přelomu dnů 2. a 3. června 2006, vzešla první vláda Mirka Topolánka, která byla v úřadu od 4. září 2006 do 9. ledna 2007; demisi podala po neobdržení důvěry, která byla vládou předložena Poslanecké sněmovně. V této vládě byl ministrem kultury Martin Štěpánek. Štěpánek post přijal poté, co byla ministerská pozice nabídnuta bývalé generální konzulce České republiky v Los Angeles Margitě

³⁹ Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR (<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=93&ido=769>).

⁴⁰ Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR (<http://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html#32>).

⁴¹ Webové stránky Senátu ČR (http://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=03.05.2009&O=7&par_2=223).

⁴² Webové stránky Senátu ČR (http://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=03.05.2009&O=7&par_2=237).

Fuchsové.⁴³ Druhá vláda Mirka Topolánka byla v úřadu od 9. ledna 2007 do 8.května 2009. V této vládě byla od prvního dne úřadování vlády do 26. ledna 2007 (tedy necelé tři týdny) ve funkci ministryně kultury Helena Třeštíková. Byla navržena KDU-ČSL jako nezávislá. Pro svou demisi neuvedla konkrétnější důvody, od počátku jejího působení na ministerstvu však komplikovala mezi ní a předsedou vlády jednání o obsazení funkcí náměstků kultury.⁴⁴ Po demisi nastoupil do funkce Václav Jehlička, člen KDU-ČSL, který byl ministrem kultury až do konce druhé Topolánkovy vlády.

5.5 Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury podle § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je ústředním orgánem státní správy pro

- umění,
- kulturně výchovnou činnost,
- kulturní památky,
- pro věci církví a náboženských společností,
- pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků,
- pro přípravu návrhů zákonů a jiných právních předpisů pro oblast rozhlasového a televizního vysílání,
- pro provádění autorského zákona,
- pro výrobu a obchod v oblasti kultury.⁴⁵

Rozsah působnosti je vymezen ústavou, zákony, obecně závaznými právními předpisy a dále ministerstvo plní úkoly v souvislosti se členstvím České republiky v Evropské unii a v jiných mezinárodních seskupeních a organizacích. Významnou funkcí je sběr a zpracovávání dat ohledně vymezených polí působnosti a následná tvorba výstupů. Na základě této činnosti zpracovává návrh státní kulturní politiky, kterou předkládá vládě. Je aktérem tvorby státního rozpočtu, dále se podílí na legislativním procesu přípravou nebo prováděním zákonů a zaopatrjuje zachování zákonnosti ve sféře své působnosti etc.. V neposlední řadě je zřizovatelem příspěvkových organizací a podporuje umění, kulturní aktivity a péči o kulturní dědictví poskytováním dotací a příspěvků z kapitoly 334 státního rozpočtu.

43 Blíže viz http://zpravy.idnes.cz/herec-martin-stepanek-kyvl-na-kreslo-ministra-kultury-plm-domaci.asp?c=A060831_131945_domaci_rb

44 Blíže viz http://zpravy.idnes.cz/ministryne-kultury-helena-trestikova-rezignovala-f8y-domaci.asp?c=A070124_164106_domaci_mad

⁴⁵ Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=36>).

Rozsah působnosti je vymezen ústavou, zákony, obecně závaznými právními předpisy a dále ministerstvo plní úkoly v souvislosti se členstvím České republiky v Evropské unii a v jiných mezinárodních seskupeních a organizacích. Významnou funkcí je sběr a zpracovávání dat ohledně vymezených polí působnosti a následná tvorba výstupů. Na základě této činnosti zpracovává návrh státní kulturní politiky, kterou předkládá vládě.

Je aktérem tvorby státního rozpočtu, dále se podílí na legislativním procesu přípravou nebo prováděním zákonů a zaopatřuje zachování zákonnosti ve sféře své působnosti etc.. V neposlední řadě je zřizovatelem příspěvkových organizací a podporuje umění, kulturní aktivity a péči o kulturní dědictví poskytováním dotací a příspěvků z kapitoly 334 státního rozpočtu.

V čele ministerstva stojí ministr, který měl k 1.březnu 2009 tři náměstky⁴⁶. Jednotlivé agendy jsou organizačně přiděleny pod čtyři sekce, které se dále člení na 14 odborů⁴⁷, devět samostatných oddělení⁴⁸ a další tři kanceláře⁴⁹. Ministru přímo podléhajícím odborem mimo výše zmíněné sekce je Odbor interního auditu a kontroly.

Podrobnější popis personálního, časového a stranicko-politického obsazení ministerstva obsahuje kapitola o institucionálním vývoji po roce 1989.

5.6 Prezident ČR

Nejvýznamnější funkcí prezidenta republiky v souvislosti přímou tvorbou politiky je dle čl. 50 Ústavy jeho pravomoc vetovat každý přijatý zákon Parlamentu, s výjimkou ústavního. V oblasti kulturní politiky prezident Václav Klaus této pravomoci např. využil 2. května 2006, kdy vrátil Poslanecké sněmovně zákon ze dne 25. dubna 2006, kterým se mění zákon č. 241/1992 Sb., o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, který mu byl postoupeny dne 27. dubna 2006.⁵⁰ V této souvislosti je třeba uvést i

⁴⁶ Náměstci ministra kultury k 1.3. 2009- Jaromír Talíř, Tomáš Stejskal, František Mikeš

⁴⁷ Odbor lidských zdrojů, Odbor médií a audiovizí, Odbor zahraničí, Odbor autorského práva, Odbor legislativní a právní, Odbor církví, Odbor ekonomický, Odbor vnitřní správy, Odbor výzkumu a vývoje, Odbor investic, Odbor regionální a národnostní kultury, Odbor památkové péče, Odbor umění a knihoven, Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií.

⁴⁸ Samostatné oddělení příprav koordinace IOP MVZ ČR, Samostatné oddělení finančních mechanismů EHP/Norsko, Samostatné oddělení právní, Samostatné oddělení metodické, Samostatné oddělení finančního řízení, Samostatné oddělení projektového řízení, Samostatné oddělení kulturní politiky a koncepcí, Samostatné oddělení UNESCO, Samostatné oddělení EU, Samostatné oddělení informatiky.

⁴⁹ Kancelář bezpečnostního ředitele, Památková inspekce, Sekretariát ministra a informační kancelář.

⁵⁰ Webové stránky prezidenta Václava Klause <http://klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=KFUI6Yx5Fmm>

příklad, kdy byl prezident Klaus obviněn z porušení ústavy v souvislosti s neuplatněním veta na novelu zákona o církvích.⁵¹

Prezidentova funkce reprezentativní může zasáhnout i do sféry, kdy se prezident veřejně vyjádří k nějaké problematice - za všechny příklady lze uvést mediálně vděčný negativní výrok prezidenta Klause v souvislosti se stavbou nové budovy Národní knihovny na Letenské pláni.⁵²

5.7 Soudní moc v ČR

Soudní moc v České republice je vykonávána dle čl. 81 Ústavy nezávislými soudy. Hlavním orgánem pro ochranu ústavnosti je Ústavní soud České republiky, který rozhoduje např. o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem, o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod etc. Spory vedené s Ministerstvem kultury ČR se prozatím poněkud týkaly věcí církevních a náboženských.⁵³

5.8 Územní samospráva ČR

Čl. 8 Ústavy zaručuje samosprávu územních samosprávných celků. Ve svém čl. 101 odst. 3 Ústava uvádí, že „Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu“. Kraje i obce jsou v České republice v souvislosti s reformou veřejné správy jedněmi z nejaktivnějších aktérů v činnosti rozvoje regionální a místní úrovně.⁵⁴ Tento fakt je však závislý z velké míry na naplnění závazku čerpání 1 % na kulturu ze státního rozpočtu, na využívání prostředků z podpůrných fondů EU a na podpoře kultury ze strany podnikatelů (Státní kulturní politika 2009: 13).

Působnost samosprávných jednotek je dělena dle zákona o krajích a zákona o obcích na samostatnou a přenesenou. Pod samostatnou působnost, není-li upraveno jinak, patří oprávnění územních samospráv spravovat vlastními rozhodnutími záležitosti týkající se

⁵¹ Webové stránky prezidenta Václava Klause <http://klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=z51ddpq2WXS1>

⁵² Blíže viz http://zpravy.idnes.cz/klaus-chobotnice-vychyluje-kyvadlo-k-postdemokracii-p03-nazory.asp?c=A071022_102817_nazory_adb

⁵³ Seznam sporů v příloze č. 4.

⁵⁴ Některá větší města realizují vlastní kulturní politiku, např. Plzeň (http://www.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/organizacni_struktura_magistratu/urad_sluzeb_obyvateľstvu/odbor_kultury/Kulturni_politika_mesta_Plzne__20080716_01.html).

dispozic s jejich majetkem a správou⁵⁵, rozpočtem, rozvojem, možnosti spolupráce s jinými samosprávnými jednotkami, jinými právníckými a fyzickými osobami a územními samosprávnými celky jiných států a úpravy práv povinností právníckých a fyzických osob na území kraje/obce obecně závaznými vyhláškami.⁵⁶ Při výkonu přenesené působnosti jsou v intencích právních předpisů a směrnic podřízeny orgány územní samosprávy krajů jednotlivým ministerstvům, která spravují dané úseky státní správy. Kraj v přenesené působnosti kontroluje výkon přenesené působnosti obcemi.

Kraje i obce by měly jednat v souladu s koncepcemi vlády a doporučeními Ministerstva kultury⁵⁷ mezi něž patří např. Strategie účinnější státní podpory kultury, Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví, Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu, Koncepce rozvoje knihoven.⁵⁸

V roce 2007 přispělo ministerstvo kultury krajům a obcím částkou 701 380 000 Kč na záchranu architektonického dědictví, regeneraci měst, podporu kulturních aktivit etc. Ministr kultury Václav Jehlička se vyjádřil o komunikaci mezi Ministerstvem kultury a kraji před jeho funkčním obdobím za nedostatečnou. V souvislosti s prioritou Ministerstva kultury v podobě účinnější ochrany památkového fondu byl v září 2007 vydán pokyn ke **zřízení komisí pro nakládání s památkovým fondem**.⁵⁹ V souladu s ustanovením § 16 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, byl v roce 2008 vyhlášen program „**Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností**“.⁶⁰

Kraje a Svaz měst a obcí⁶¹ byly v srpnu 2007 osloveny pro vyplnění dotazníku určeného pro vznik SWOT analýzy zpracované pro podkladovou studii Ministerstva kultury ke Státní kulturní politice 2009-2014.

⁵⁵ Jsou zřizovateli kulturních institucí, zejména knihoven, galerií, muzeí a divadel. Podílejí se na koncepčních a legislativních úpravách pro rozvoj kultury na daném území. Jejich činnost je podporována grantovými programy.

⁵⁶ Zákon o obcích č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a Zákon o krajích č. 129/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Všechny kraje navíc zpracovávají vlastní střednědobé plány rozvoje, ve kterých je součástí kulturní oblast.

⁵⁸ Komunikace mezi Ministerstvem kultury a kraji probíhá ve formě rozeslání věstníků vlády, ve kterém je daný předpis zveřejněn., kraj pak zodpovídá za informování obcí o relevantních výstupech.

⁵⁹ Webové stránky vlády ČR (<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-vlada-premiera-topolanka-komunikuje-s-kraji-a-obcemi-40564/>).

⁶⁰ Webové stránky vlády ČR (<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-vlada-premiera-topolanka-komunikuje-s-kraji-a-obcemi-40564/>).

⁶¹ Oslovených institucí bylo celkem 34, patřily mezi ně nejen kraje a obce, ale i neziskové organizace a jiné kulturní instituce.

6 Další kulturní instituce v ČR

Tato kapitola se zaměří na výčet dalších kulturních institucí v širším smyslu, které mají rozdílný statut vzhledem k postavení uvnitř politického systému, avšak podílejí se na tvorbě kulturní politiky státní, regionální i místní a zabírají se profesionálním i amatérským uměním. Lze mezi nimi najít příspěvkové organizace Ministerstva kultury i instituce působící v neziskovém sektoru⁶². Jednotlivé instituce jsou řazeny v abecedním pořadí, byly vybírány v souvislosti s širším povědomím veřejnosti o těchto institucích a jejich činnosti v kulturní sféře v posledních letech, popřípadě byly vybrány na základě jejich klíčového postavení pro analýzu současné kulturní politiky. Výčet není zdaleka vyčerpávající⁶³, je pouze nastíněním působení občanského sektoru a státu, jejichž sféry se mnohdy potkávají.

Neopominutelnou a velmi rozvětvenou složkou kulturní sféry je kulturní infrastruktura, pod níž lze zařadit obecní/krajské knihovny, muzea, amatérské soubory apod.

Iniciativa pro kulturu⁶⁴

Tato asociace, která byla založena 9.března 2005 v Divadle Archa v souladu s občanským zákoníkem, reagovala svým vznikem na podnět primátora hlavního města Prahy o vytvoření mezioborové asociace k podpoře kultury hlavního města. Na zakládající schůzi bylo přítomno 33 zakládajících organizací s různým spektrem činnosti nejen z Prahy, ale i z regionů, čímž byl nastolen trend rozšíření zájmu Iniciativy nejen na městskou, ale i na regionální a celostátní úroveň. Obecným cílem bylo vytvoření sdružení subjektů s podobným názorem na dění v kulturní sféře, jež by preferovalo diskuzi nad tématy v kontrastu s prosazováním partikulárních zájmů jednotlivých organizací.

Podmínkou členství subjektů v Iniciativě je jejich fungování na bázi neziskové organizace, která každoročně předkládá výroční zprávu s přehledem hospodaření, a tím respektuje model neziskových organizací běžný v zemích EU, pouze na základě kterého je schopna získat dotace z veřejných a státních rozpočtů.

Iniciativa se zaměřuje na činnost v oblasti financování kultury a umění a rozvoje legislativy v tomto oboru, přičemž vychází z úvahy o kultuře jako významného přispěvatele do tvorby

⁶² Mezi neziskové organizace patří např. občanská hnutí, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy.

⁶³ V dnešní době neexistuje ucelený platný přehled neziskového sektoru v rámci České republiky, jelikož na Ministerstvu vnitra mohou být zaregistrovány i instituce, které již neexistují a které se zapomněly z evidence odhlásit.

⁶⁴ Webové stránky Iniciativy pro kulturu (http://www.iniciativaprokulturu.cz/o_nas.htm).

HDP a z definice kulturních aktivit jako veřejně prospěšných činností oprávněně čerpajících z veřejných rozpočtů.

K prosazení svých cílů Iniciativa zakotvila do svých Stanov zřízení **Otevřeného fóra**, které mělo fungovat jako diskusní platforma pro otázky transparentnosti, rovnosti a otevřenosti vůči oborům a pro možnosti vícezdrojového financování kultury.

Prvním krokem sdružení bylo jmenování deset osobností z řad Iniciativy i z nečlenů do expertních skupin vytvořených Magistrátem hl. m. Prahy, které měly za úkol dopracovat návrhy k pražské kulturní politice a ke grantovému systému města Prahy.

V této souvislosti byla Iniciativa ve spolupráci se sdružením Oživení později spojována ponejvíce s peticí **Za Prahu kulturní**, která byla vyjádřením nesouhlasu s grantovou politikou hl. m. Prahy a rozvojem kulturní politiky v hlavním městě.⁶⁵

Institut umění – Divadelní ústav

Historie této příspěvkové organizace Ministerstva kultury se počíná v roce 1959, kdy byl zřízen původní Divadelní ústav. K 1. ledu 2005 byl jako samostatné oddělení Divadelního ústavu zřízen Institut umění, který se dle Rozhodnutí ministra kultury z 20.dubna 2007⁶⁶ stal součástí Institutu umění-Divadelního ústavu (dále IU-DÚ). Změna v názvu byla výsledkem jednání o reflektování již dříve rozšířeného spektra zájmu Institutu umění, který vychází ze současného trendu přesahů hranic jednotlivých oborů umění .

V tiskové zprávě ČTK z 13.července 2007 se ministr kultury Václav Jehlička zmínil o záměru sloučit IU-DÚ s Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu v souvislosti s plánem slučování a rušení některých národních příspěvkových organizací.⁶⁷ Nově vzniklá instituce měla nést název Národní institut umění a její činnost měla být zaměřená na tvorbu statisticko-ekonomických dat s vyšší vypovídací hodnotou.⁶⁸ Do nově vzniklého institutu měly přejít 2/3 stávajících zaměstnanců. Působnost institutu by byla omezena vůči předchozí činnosti DÚ v oblasti divadla. Případnému sloučení měl předcházet audit. Důvodem pro sloučení byl podle Jehličky mimo jiné i charakter stávajícího IU-DÚ, který vznikl v době, kdy režim kontroloval podobu divadelní scény. Dalšími důvody bylo suplování působnosti DÚ

⁶⁵ Více např. na webových stránkách Iniciativy pro kulturu (http://www.iniciativaprokulturu.cz/dokumenty_iniciativa/Tiskova_zprava_09_04_2008.pdf).

⁶⁶ Webové stránky Institutu umění – Divadelního ústavu (http://www.divadelni-ustav.cz/doc/du/Statut_DI_20-04-2007.pdf).

⁶⁷ Více o reformě národních příspěvkových organizací v kapitole Analýza současného stavu – Klíčové momenty.

⁶⁸ Více viz <http://www.divadlo.cz/art/clanek.asp?id=14016>.

některými dalšími institucemi⁶⁹, neexistence podobných ústavů u jiných sektorů kultury a snaha reorganizovat systém finanční podpory pro teoretická pracoviště a pro živé umění.

Působnost organizace dnes pokrývá informační, vědeckou publikační činnost v oblasti umění (před rokem 2007 s hlavním zaměřením na oblast divadla), dále prezentaci české umělecké scény v zahraničí a v neposlední řadě v IU-DÚ sídlí kanceláře mezinárodních nevládních organizací, kancelář projektu Culture 2000 a některých dalších institucí.⁷⁰

- Institut umění:⁷¹ Je informační, poradenské, vzdělávací a produkční centrum pro oblast umění, je tvořen třemi sekcemi - Taneční, Hudební, Literární. Součástí Institutu umění je sekretariát České hudební rady. Pro r. 2008 byl Institut umění jmenován Národním koordinačním místem pro Evropský rok mezikulturního dialogu 2008.

Další aktivity:

- spravuje komplexní česko-anglický kulturní portál, který poskytuje informace o aktuálních grantech, stipendiích, konferencích, příležitostech spolupráce, pracovních nabídkách, publikacích apod.; portál dále nabízí adresář kulturních subjektů, materiály ke kulturní politice a přehled o možnostech finanční podpory projektů
 - spravuje česko-anglický hudební portál Czech Music
 - poskytuje konzultace o koncipování a finanční podpoře uměleckých a kulturních projektů z domácích i zahraničních programů a fondů (s důrazem na využití prostředků Evropské unie)
 - řeší vědeckovýzkumné projekty, především z oblasti kulturní politiky
 - realizuje program tvůrčích rezidencí pro různé umělecké obory (vizuální umění, literatura, performing arts...)
-
- Divadelní ústav⁷²: Je informační a vědecká instituce, jejímž hlavním posláním je poskytovat české i zahraniční veřejnosti komplexní informační služby z oblasti divadla. Je zřizovatelem jedné z největších knihoven se zaměřením na divadelní aktivity v Evropě, je největším nakladatelstvím v České republice v oboru divadelní literatury, vydává vlastní ročenku a dva odborné časopisy. Dále je zřizovatelem internetových informačních portálů, zpracovává analytické a statistické studie

⁶⁹ Např. divadelní či filozofickou fakultou.

⁷⁰ Např. Česká hudební rada (spadá stejně jako Culture 2000 pod správu Institut umění), Kyliánova nadace s videotékou, knihkupectví PROSPERO etc.

⁷¹ Webové stránky Institutu umění (<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=20>).

⁷² Webové stránky Divadelního ústavu (<http://www.divadelni-ustav.cz/cojedu.asp>).

v oblasti divadla, propaguje českou divadelní kulturu v zahraničí a angažuje se v oblasti mezinárodní kulturní výměny a mezinárodních projektů zaměřených na divadlo.

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále NIPOS)

NIPOS bylo zřízeno Ministerstvem kultury k 1.lednu 1991. Hlásí se k odkazu historického Svazu osvětového⁷³, který sdružoval nejvýznamnější české svazy, jednoty, matice, sdružení a spolky zabývající se osvětovou činností. V roce 1991 byl změněn název v roce 1971 vzniklého Ústavu pro kulturně výchovnou činnost na **Informační a poradenské středisko pro místní kulturu**. Ode dne 4. května 2004 se na základě rozhodnutí č.2/04 ministra kultury změnil název Informačního a poradenského střediska pro místní kulturu na nový stávající název. NIPOS je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury.

Hlavními odděleními NIPOSu jsou - **ARTAMA**, **Centrum informací a statistik kultury** (dále CIK), **REGIS**, Redakce internetového magazínu **Místní kultura**. Dále zde existuje Ekonomický útvar, Útvar provozně-správní a Útvar informačních a komunikačních technologií (ICT).

NIPOS je zpracovatelem projektů a odborných studií v oblasti kultury- jmenovitě např. Databáze českého amatérského divadla, Analýza vývoje decentralizace rozhodování o kultuře v ČR po r. 1993, Financování kultury z veřejných rozpočtů v letech 2001-2007.

- ARTAMA: Z pověření Ministerstva kultury je útvar specializovaný na neprofesionální/amatérské umění, zajišťuje odborný servis v oblastech neprofesionálního umění a dětských estetických aktivit, tzn. pořádá přehlídky, semináře, soutěže etc., poskytuje odborné konzultace, zpracovává expertízy pro státní správu a samosprávné subjekty, vydává odborné publikace etc.
- CIK: Ve spolupráci s Českým statistickým úřadem zabezpečuje státní statistickou službu za celou oblast kultury (tzn. okruh kulturních subjektů místního, regionálního i celostátního významu) na základě zákona č. 89/1995 Sb., získané informace zpracovává a poskytuje širokému okruhu institucí, dále zabezpečuje činnost veřejné knihovny se specializovaným fondem.

⁷³ Více v kapitole o Institucionálním vývoji do roku 1989.

- REGIS: Je specializovaným orgánem NIPOSu poskytujícím odborné konzultační a informační služby pro oblast místní kultury – speciálně na oblast ekonomiky veřejných služeb kultury, právního rámce jejich poskytování; na analýzu možností podpory kultury obcemi, městy a kraji.
- Redakce Místní kultury: Měsíčník Místní kultura byl založen již v roce 1991, postupně prošel proměnami v souvislosti s narůstajícím rozsahem zájmu až do dnešní podoby internetového časopisu. Místní kultura „monitoruje kulturní život, jeho stav a problémy v místech a regionech, přináší informace, inspirativní zkušenosti a komentáře k přístupům samosprávy a státní správy k místní a regionální kultuře v malých obcích i větších a velkých městech. Píše o práci a problémech kulturních institucí, občanských sdružení i podnikatelů nejrůznějšího zaměření.“⁷⁴

Národní knihovna

Národní knihovna je jednou ze státních příspěvkových organizací spadajících pod ministerstvo kultury. Od roku 1990 funguje knihovna pod současným názvem Národní knihovna České republiky (dále knihovna). Je největší knihovnou v České republice a zároveň jednou z nejstarších veřejných knihoven u nás. Dle zákona je definována jako knihovna s univerzálním knihovním fondem, doplněným specializovanými fondy, která trvale uchovává konzervační a historický fond. Zajišťuje rovný přístup všem k veřejným knihovnickým a informačním službám a k dalším službám, jež poskytuje. Další funkce jsou informačního, koordinačního výzkumného etc. rázu. Součástí knihovny je **Slovanská knihovna**, která se zaměřuje na vybranou původní tvorbu slovanských národů. Informace o všech dokumentech jsou vyhledatelné v elektronické podobě, ohrožené a vzácné rukopisy a tiskoviny jsou postupně digitalizovány. Dosavadním sídlem knihovna je **Klementinum**, od roku 1996 je část dokumentů uložena v **Centrálním depozitáři v Hostivaři**.⁷⁵

Podle Statutu knihovny je v čele generální ředitel, jehož jmenuje a odvolává ministr kultury. Od 15. září 2004 do 9. září 2008 byl ve funkci generálního **Vlastimil Ježek**, který byl odvolán Václavem Jehličkou. Sporným bodem se stala výstavba nové budovy Národní knihovny, pro jejíž služby již současný stav Klementina a problémy spojené s narůstajícím objemem fondu údajně není vyhovující. Roku 2004 byla vládou schválena **Koncepce rozvoje knihoven na léta 2004-2010**, v níž je průběžná realizace výstavby rekonstrukce knihovny uvedena jako

⁷⁴ Webové stránky NIPOSu (http://www.nipos-mk.cz/?page_id=1921).

⁷⁵ Webové stránky Národní knihovny (http://www.nkp.cz/pages/page.php3?nazev=O_nas&submenu2=9).

jeden z cílů. V prosinci 2004 byl Ministerstvu kultury předložen investiční záměr knihovny. Podporu projektu postupně přislíbili ministři Pavel Dostál, Vítězslav Jandák, Martin Štěpánek i Václav Jehlička. V květnu 2006 vyhlásila v souladu s Rozhodnutím Ministerstva kultury o registraci architektonické soutěže otevřenou anonymní projektovou architektonickou soutěž na novou budovu NK ČR. Vítězným návrhem vyhlášeným v březnu 2007 byl projekt studia **Future Systems**. Součástí pravidel soutěže byla podmínka do dvou let začít s přípravou projektové dokumentace. V lednu 2008 vydala Mezinárodní unie architektů stanovisko k výsledkům mezinárodní soutěže, které považuje za platné. O měsíc později opublikoval Magistrát hl. m. Prahy závěrečnou zprávu Pracovního týmu Národní knihovna. Pracovní tým v ní odkazoval na výsledky šetření Úřadu pro hospodářskou soutěž⁷⁶ jako rozhodujícího momentu pro stavbu nové budovy knihovny. Ten rozhodl, že soutěž proběhla mimo rámec českého zákona o zadávání veřejných zakázek.⁷⁷ Dalšími klíčovými momenty pro medializaci stavby nové budovy se stala kritika umístění knihovny na Letenskou pláň a negativní vyjádření prezidenta Václava Klause k projektu Future Systems.

Současným ředitelem Národní knihovny je **Pavel Hazuka**, dřívější ředitel Památníku národního písemnictví. Dle nového ředitele musí Národní knihovna vyplatit autorům vítězného projektu odstupné ve výši odměny za první místo v soutěži. Vlastní projektová dokumentace k výstavbě nové knihovny nebyla tedy zahájena. Nadále se jedná o rekonstrukci původních budov Klementina.⁷⁸

Pro culture

Pro culture je výzkumné, vzdělávací a informační centrum pro kulturu a umění založené v roce 2003. Mezi důvody ke vzniku řadí stav neziskových organizací v České republice, které podle Pro culture nemají dostatečné finanční zázemí pro jejich dlouhodobou činnost, dále neuspokojivá účast těchto organizací na rozhodovacím procesu.

Mezi aktivity této instituce patří externí asistence kulturním institucím a organizacím, která zahrnuje zpracovávání studií a analýz, dále monitoring, konzultace, vzdělávací akce etc. Zvláštní důraz je kladen na monitoring koncepcí a strategií kulturní politiky v zemích EU. Vychází z předpokladu zdravě fungující kulturní oblasti jako důležitého momentu pro rozvoj občanské společnosti. Cílem aktivit Pro culture je profesionalizace a rozvoj kapacit organizací

⁷⁶ Návrh na přešetření průběhu mezinárodní soutěže podal první náměstek ministra kultury František Mikeš.

⁷⁷ Webové stránky Národní knihovny (http://www.nkp.cz/novabudova/novabudova_aktuality.htm).

⁷⁸ Webové stránky Národní knihovny (http://www.nkp.cz/novabudova/novabudova_aktuality.htm).

působících v kultuře a posílení vnímání pozitivní role kultury a umění a to pomocí tzv. pro-aktivní kulturní politiky.

Pro culture je aktivní při tvorbě analytických studií pro různé orgány státní správy. V letech 2004-2006 spolupracoval s Institutem umění-Divadelním ústavem na zpracování návrhu **Koncepce účinnější podpory umění 2007-2013** pro MK ČR. Pro stejného zadavatele spolupracuje od roku 2006 do roku 2011 na projektu **Studie stavu, struktury, podmínek a financování umění v ČR** v rámci programu Věda a vývoj. Pro Ministerstvo práce a sociálních věcí od roku 2007 spolupracuje na projektu **Vstupní analýza současných vazeb trhu práce se sektorem Kultura a definování výchozích předpokladů pro strategické plánování zaměstnanosti v tomto oboru**.

Mezi další činnost vyvíjenou ve spolupráci s nepolitickými organizacemi patří příprava studijních oborů na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze, spolupráce s Radou uměleckých obcí etc.

Deklaruje návaznost na činnost Nadace Open Society Fund Praha (dále OSF), kterou je podporováno jeho působení, je členem Cultural Action Europe⁷⁹ a součástí programů Otevřené společnosti⁸⁰. Od roku 2005 jsou jeho webové stránky podporovány Ministerstvem kultury.

Jeho zakladatelkou a ředitelkou je **Marta Smolíková**, jedna z kandidátek na post ministra kultury ve vládě Jana Fišera. V letech 1993-2003 pracovala ve strukturách OSF, do roku 1997 jako koordinátorka programu pro výtvarné umění v Sorosově centru současného umění Praha, působí jako externí pedagog na vysokých školách a je členkou poradních struktur různých kulturních institucí a projektů.⁸¹

Státní fond kultury

Státní fond kultury ČR (dále Fond) byl zřízen **zákonem ČNR č. 239/1992 Sb.** Fond byl založen s cílem vytvořit další zdroj pro podporu financování významných projektů v oblasti kultury ČR (mimo oblast kinematografie), který by nebyl závislý na státním rozpočtu.

Potenciální činnost Fondu:

⁷⁹ Organizace sdružující nestátní neziskové organizace z různých zemí EU zaměřené na kulturní politiku a rozvoj v Evropě.

⁸⁰ Nestátní nezisková organizace zaměřující se na rozvoj občanské společnosti prostřednictvím programů podporujících rovné příležitosti mužů a žen, právo na informace, otevřenost veřejné správy, reforma policie etc.

⁸¹ Webové stránky Pro culture (<http://www.proculture.cz/info-o-nas/>).

- podpora vzniku, realizaci a uvádění umělecky hodnotných děl,
- ediční počiny v oblasti neperiodických i periodických publikací,
- získávání, obnova a udržování kulturních a sbírkových předmětů,
- výstavní a přednášková činnost,
- propagace české kultury v zahraničí,
- pořádání kulturních festivalů, přehlídek a obdobných uměleckých akcí,
- podpora kulturních projektů sloužících k uchovávání a rozvíjení kultury národnostních menšin,
- podpora vysoce hodnotných neprofesionálních uměleckých aktivit,
- ochrana, údržba a doplňování knihovního fondu.

Fond spravuje ministerstvo kultury. V čele Fondu je ministr kultury České republiky, který odpovídá za hospodaření s prostředky Fondu. Orgánem rozhodujícím o způsobu a výši čerpání prostředků Fondu na projekty v oblasti kultury je **Rada Fondu**. Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, které je Rada odpovědná. Poslední Radě skončilo funkční období v roce 2006 a Poslanecká sněmovna od té doby novou již nezvolila. To v praxi znamená, že ačkoli Fond stále existuje, je nečinným orgánem, jelikož od roku 2006 nemůže vyplácet peníze na podporu projektů (Mikš 2009: 1).

Dalším provázaným problémem je financování Fondu. Příjmy Fondu měly plynout např. z autorských práv děl bez dědiců, z výnosů z pronájmu předmětů nebo určených nemovitostí, které spadají pod ministerstvo kultury. V roce 1994 měla být hlavním příjmem pro fond i loterie. Projekt **České lotynky** podpořil tehdejší ministr kultury Jindřich Kabát, který zastavil Komerční bance dvě nemovitosti za úvěr ve výši 350 milionů korun, potřebných na rozjezd loterie.⁸² Projekt lotynky po roce zkrachoval, kvůli čemuž se Fond dostal do finanční tísně. Ministerstvo financí tehdy poskytlo Fondu na splácení úvěru částku ve výši 222,5 milionů Kč. Fond splácí dluhy z příjmů z Domu U Černé Matky boží, v případě druhé nemovitosti příjmy pokryjí výdaje na nedávnou rekonstrukci nemovitosti. Největšími příjmy pro Fond jsou v současnosti výnosy z pronájmu Národního domu na Vinohradech, který na Fond převedlo ministerstvo dopravy.⁸³

⁸² Dům U Černé Matky Boží, Dům u Hybernů. Bliže viz <http://www.ct24.cz:8001/kultura/36691-statni-fond-kultury-ma-na-kahanku/>.

⁸³ Příjmy činí cca. 6 milionů korun.

V neposlední řadě má Fond problémy s nevyřízenými pohledávkami, kvůli kterým se vedou soudní spory.⁸⁴

V současné době se jedná o zrušení Fondu. Ten měl být původně zrušen již ke konci roku 2008, Poslanecká sněmovna však nestihla předlohu návrhu projednat. Podle ministra Jehličky hrozí v případě nezrušení Fondu exekuce a prodej nemovitostí, což by pokrylo náklady na splacení dluhů. V případě schválení návrhu zákona o zrušení fondu by Dům U Černé Matky boží měla získat Národní galerie, která v něm má expozici českého kubismu, obě dvě další nemovitosti by připadly ministerstvu kultury.⁸⁵

Státní fond pro podporu a rozvoj kinematografie

Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie (dále Fond) byl zřízen **zákonem ČNR č. 241/1992 Sb.** Fond má stejnou strukturu organizace, financování i způsobu voleb do rozhodovacích orgánů jako výše popsany Státní fond kultury.

Činnost Fondu:

- tvorba českého kinematografického díla,
- distribuce hodnotného kinematografického díla,
- propagace české kinematografie,
- technický rozvoj a modernizace české kinematografie,
- výroba, distribuce a propagace kinematografických děl národnostních a etnických menšin, žijících na území ČR.

Současná Rada Fondu byla zvolena v březnu 2009 na 6. volební období⁸⁶, tzn. na roky 2009-2012. Rada by však měla být třináctičlenná a toho počtu zatím nedosahuje. Zákonem bylo stanoveno čtrnáct zdrojů financování. V praxi Fond čerpal po dlouhou dobu peníze pouze ze zdrojů: příjmy za užití kinematografických děl, u nichž Fond disponuje autorskými právy

⁸⁴ K 31. 12. 2007 Fond vykazoval pohledávky v celkové výši 2 529,34 tis. Kč. V současné době vede soudní spory s PSJ Holding, kterému má Fond zaplatit částkou 19,6 mil. Kč za rekonstrukci Domu u Hybernů, spor s Ko-Holding, kterému má být vyplacena částka 82 mil. Kč za rekonstrukci Domu u Černé Matky Boží, dále soudní spor ve věci navrácení peněz Fondu za zkrachovalý projekt České loterie.

⁸⁵ Blíže viz <http://www.ceskenoviny.cz/domov/zpravy/statni-fond-kultury-bude-zrejme-letos-na-konci-zaruzusen/373988>.

⁸⁶ Blíže viz <http://www.ct24.cz/kultura/42563-nad-statnim-fondem-kinematografie-visi-otaznik/>.

výrobce, která na něj přešla na základě zvláštního zákona⁸⁷, příjmy na základě příplatku k ceně vstupného ve výši 1 koruny ke vstupence na veřejné představení kinematografického díla a z úroků z prostředků Fondu uložených v bance.

Pro rok 2008 tvořily nejvyšší položku v příjmech Fondu příjmy z reklamy od ČT, dalšími položkami bylo obchodování s filmy a čerpání dotace⁸⁸ ze státního rozpočtu.⁸⁹

Na Ministerstvu kultury existoval do roku 1994 **Odbor kinematografie**, do roku 2006 spadala kinematografie pod **Odborem hromadných sdělovacích prostředků**. Ve stejném roce byl na ministerstvu zřízen nakrátko **Odbor kinematografie a státních fondů**⁹⁰, který měl odpovídat za správu Fondů a dále mělo být v jeho kompetenci vytváření optimálních podmínek pro rozvoj české kinematografie a tomu odpovídajícího legislativního rámce, plnění programu podpory nekomerčních kulturních aktivit a uskutečňování koncepce podpory profesionální umělecké činnosti v oblasti kinematografie, spolupráce se zahraničními národními i mezinárodními, vládními i nevládními organizacemi⁹¹.

V roce 2006 Poslanecká sněmovna nepřehlasovala veto prezidenta republiky Václava Klause na přijetí **novely zákona o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie**, ve znění pozdějších předpisů, a **zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů, který mu byl postoupeny dne 27. dubna 2006. Novela byla několikrát neúspěšně projednávána od roku 1998. Prezident veto zdůvodnil nesouhlasem s financováním filmového průmyslu, který je dle něj standardním obchodním odvětvím, z veřejných zdrojů.⁹²

7 Institucionální vývoj ministerstva kultury

7.1 Institucionální vývoj před rokem 1989

Jak bylo výše uvedeno, ministerstvo kultury je v této oblasti ústředním orgánem státní správy. Institucionální vývoj v kulturní oblasti je nedílně spjat se záležitostmi školství. Po dlouhou

87 Konkrétně za filmy vyrobené v letech 1965-1990 ve Filmovém studiu Barrandov a Filmovém studiu Gottwaldov

88 V roce 2001 obdržel Fond poprvé dotaci ze státního rozpočtu ve výši 10 mil. korun.

89 Blíže viz <http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=621912>.

90 Webové stránky Pro culture (<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/na-mk-vznika-odbor-umeni-knihoven-a-kinematografie-929.html>).

91 Webové stránky Pro culture (<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/mk-zridilo-samostatny-odbor-kinematografie-a-statnich-fondu-806.html>).

92 Veto prezidenta republiky (<http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/rozhodnuti-prezidenta/vracene-zakony-parlamentu/3515.shtml>).

dobu byly obě odvětví organizačně sloučeny pod jednu instituci, což bylo možno chápat jako dědictví Rakousko-uherské monarchie.

Za rakouské monarchie existovalo tzv. **Ministerium für Cultus und Unterricht**⁹³ se sídlem ve Vídni, které bylo nejvyšším správním úřadem pro školské a kultovní⁹⁴ záležitosti. V téměř nezměněné podobě fungovalo ministerstvo až do zániku monarchie roku 1918. Vlastenecké snahy reprezentoval roku 1905 vzniklý **Svaz osvětový** vytvořený Národní radou českou⁹⁵. Působnost Svazu zahrnovala Království České, Markrabství Moravské, Vévodství Slezské a Vídeň. V roce jeho vzniku adresovala Svazu Školská komise moravského odboru Národní rady české dopis, ve kterém vyjádřila mimo jiné návrh na zřízení svazové Osvětové komise pro Moravu v Brně. Návrh nebyl uskutečněn (Jírový 2005: 65).

Role osvěty na českém (československém) území je kapitolou sama o sobě. Koncepce kulturního národa vzešla ze snahy podpořit národní uvědomění a otevřít prostor k seberealizaci českého (později československého) národa. V prvorepublikovém chápání byla osvětou myšlena aktivní činnost občanské společnosti a činnost školských a kulturních organizací zaměřená především na oblast školství a výchovy propojená s odezvou a rezonující myšlenkovou orientací u státních institucí, které apelovaly na rozvoj osvětové činnosti a legislativními kroky ji umožnili aplikovat. Státní kulturní politika tak prakticky neexistovala a kultura byla ztotožněna s osvětou a utvářena na spolkové bázi. Role Svazu osvětového byla korunována vznikem republiky, působením **Masarykova lidovévýchovného ústavu**⁹⁶ a legislativou podporující organizační a ekonomickou činnost osvětových organizací.⁹⁷

Ideové podhoubí aktérů působících na poli osvětové činnosti nikdy nebylo homogenní. Osvěta tak mohla být pokrokářská - protináboženská i náboženská. Jednotícím prvkem však byla idea národa, na kterou se odvolávaly povětšinou všechny osvětové aktivity a činitelé.

⁹³ Ministerstvo kultu a vyučování. Zřízeno v roce 1867 na základě dopisu císaře Františka Josefa I., kterým nebyl zřizován zcela nový úřad, nýbrž byl po rakousko-uherském vyrovnání obnoven v jistém smyslu původní úřad - ustavený již v roce 1848 (Ministerstvo veřejného vyučování – Ministerium des öffentlichen Unterrichtes - v roce 1849 doplněny jeho pravomoci o původní agendu ministerstva vnitra a to o kultovní záležitosti a název úřadu byl změněn výše zmíněný).

⁹⁴ Agenda ministerstva byla členěna do tří sekcí: 1) řízení a dohled nad veškerým školstvím: podávání návrhů ke školským zákonům, opatrování finančních prostředků na školství, jmenování do funkcí ve školském systému etc., 2) agenda kultovní správy: provádění zákonů o církevních poměrech státních občanů, uznávání náboženských společností, 3) podpora věd a umění.

⁹⁵ Vznikla roku 1900 jako nadstranický orgán pro koordinování českých postupů zejména v bojích o jazyková nařízení, pro reprezentaci zájmů Čechů a Slováků a pro reprezentaci slovenské menšiny v pohraničních územích. In Jírový (2005: 61).

⁹⁶ Vznikl roku 1925 jako reorganizovaný nástupce Svazu osvětového. Po dobu protektorátu změnil název na Ústav pro národní výchovu - Ústředí české osvěty, po druhé světové válce byl nakrátko obnoven původní název.

⁹⁷ Mezi první zákony o osvětě patřily: Zákon o organizaci lidových kurzů občanské výchovy č.67 Sb. z roku 1919, Zákon o veřejných knihovnách obecních č.430 Sb. z roku 1919, zákon o pamětních knihách obecních č.80 Sb. z roku 1920. In Jírový (2005:81-82).

Dne 14. listopadu 1918 vzniklo **Ministerstvo školství a národní osvěty**⁹⁸, které jako ostatní státní instituce převzalo recepcním zákonem agendu svého předchůdce a které fungovalo až do 15.6. 1942, kdy bylo přeměněno na Ministerium für Schulwesen und Propaganda.⁹⁹ V čele ministerstva stál až do konce války Emanuel Moravec, za jehož řízení došlo k odloučení kompetencí týkajících se záležitostí umění a kultury a za jehož účelem byl zřízen nejprve Úřad pro lidovou osvětu, později přejmenovaný na **Ministerstvo lidové osvěty**, též v čele s Moravcem. V rámci Prozatímní exilové vlády trvala kontinuita s předmnichovským stavem, což bylo vyjádřeno existencí původního, leč exilového ministerstva v Londýně se stejným názvem i kompetencemi.¹⁰⁰ Po roce 1945 byla činnost Ministerstva školství a osvěty obnovena Ústavním dekretem prezidenta republiky č. 1/1945 Sb.

Následující tři roky byly ve znamení postupného, avšak systematického ovládnutí státní moci, a tedy i kulturní politiky, komunistickou stranou. Až do roku 1969 je také státní správa v oblasti osvěty charakterizována poměrně častými změnami názvu a kompetencí státních ústředních orgánů. Po roce 1948 patřil resort kultury pod dvě ministerstva a to **Ministerstva informací a osvěty**¹⁰¹ a **Ministerstva školství věd a umění**¹⁰². Od téhož roku byla aparát komunistické strany řízena, až na výjimky v polovině 60.let, která jsou charakteristická jistým uvolněním společenské i politické mentality, veškerá oficiální kulturní činnost v souladu s komunistickou ideologií a jí připisovanou rolí kultury. V roce 1953 bylo zřízeno samostatné **Ministerstvo kultury**, které bylo ovšem o tři roky později opět sloučeno se školstvím do **Ministerstva školství a kultury**. Zákonem č. 1/1967 Sb. vzniklo **Ministerstvo kultury a informací**, aby posléze za dva roky v souvislosti s federalizací země bylo opět přejmenováno na **Ministerstvo kultury**. Dle čl. 8 zákona č. 2/1969 Sb. bylo ministerstvo ústředním orgánem státní správy pro kulturně výchovnou činnost, umění, kulturní památky a ochranu přírody, vydávání neperiodického tisku, provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury.¹⁰³ Pro záležitosti církví a náboženských společností byl zřízen na ministerstvu Sekretariát pro věci církevní. Tento stav byl udržován státním aparátem prakticky až do roku 1989.

⁹⁸ 2. listopadu 1918 původně vznikl Úřad pro správu vyučování a národní osvětu, krátce nato se začaly používat pro nejvyšší státní úřady termíny ministerstva.

⁹⁹ Ministerstvo školství a lidové/národní osvěty.

¹⁰⁰ Webové stránky Ministerstva školství (<http://www.msmt.cz/ministerstvo/160-let-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>).

¹⁰¹ Ministerstvo informací existovalo již před rokem 1948.

¹⁰² Zřízeny Zákonem č. 233/1948 Sb. Osvěta přešla, jak název napovídá, pod Ministerstvo informací a osvěty.

¹⁰³ Blíže viz http://www.lexdata.cz/web/sb_free.nsf/citace/2_1969_Sb.?opendocument.

7.2 Institucionální vývoj a personální obsazení ministerstva kultury po roce 1989

Hlavním úkolem pro resort kultury po pádu komunistického režimu bylo odstátnění sektoru kultury, tj. privatizování velkého množství státních kulturních institucí.¹⁰⁴ V tomto procesu v zásadě pokračovalo ministerstvo (byť poněkud jiným směrem) v souvislosti s reformou veřejné správy, kdy předalo mnoho kompetencí pod samosprávné územní jednotky. Vlastní koncept kulturní politiky byla vytvořena až v roce 1999, předešli ministři kultury zpracovávali sice dokumenty týkající se kulturní politiky, ale ty neměly charakter ucelenějšího konceptu. Nikoli nedůležité pak je, že v rámci struktury státní správy spadl resort kultury pod republikovou a nikoli federální úroveň.

Prvním polistopadovým ministrem kultury byl **Milan Lukeš**. Ve funkci byl od 5. prosince 1989 do 28. června 1990. Působil dále jako poslanec České národní rady, místopředseda vlády České republiky, poté předseda Rady Národního divadla a Rady Mezinárodního divadelního festivalu v Plzni. Byl profesorem na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy, v 60. letech řídil časopis Divadlo, v polovině 80. let, vedl činohru Národního divadla v Praze. Byl překladatelem anglického a amerického dramatu, autor mnoha spisů o divadelní tematice a redaktor časopisu Svět a divadlo. Zemřel v roce 2007.¹⁰⁵

Nástupcem Milana Lukeše se stal **Milan Uhde**, spisovatel a dramatik. Byl významným představitelem disentu, signatář Charty 77, spoluzakladatel nakladatelství Atlantis etc. V politické sféře působil krom ministerské pozice na postu poslance a předsedy Poslanecké sněmovny. Po rozchodu s ODS v roce 1998 v důsledku názorových odlišností se stal nakrátko členem US-DEU. V tomtéž roce (před volbami do Poslanecké sněmovny roku 1998) se vrátil ke své původní profesi spisovatele.¹⁰⁶

Třetím ministrem kultury byl **Jindřich Kabát** z KDU-ČSL v letech 1992-1994. Je profesorem v oboru psychologie. V letech 1990-1991 zastával pozici prvního náměstka ministra kultury pro církev. V roce 2004 působil jako spoluředitel evropského programu Christopher Newport University v Praze.

V době jeho úřadu např. rozhodnutím č. 31/1992 změnil k 1.7.1992 státní hospodářskou organizaci Český filmový ústav na státní příspěvkovou organizaci Národní filmový archiv. V roce 1994 podal po sérii kritiky ze strany sdělovacích prostředků, ale i ze strany uměleckých kruhů demisi z funkce, kterou zdůvodnil osobními problémy i problémy

¹⁰⁴ Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1839>).

¹⁰⁵ Blíže viz http://www.lidovky.cz/zemrel-divadelni-kritik-milan-lukes-db7-/ln_domov.asp?c=A070922_130610_ln_domov_glu.

¹⁰⁶ Webové stránky nakladatelství Atlantis (<http://www.atlantis-brno.cz/inshop/autori/uhde-milan/>).

v koalici, o níž řekl, že „za poslední rok přestala fungovat možnost jednotlivých stran vzájemně se doplňovat a místo toho nastoupilo méně plodné napětí.“¹⁰⁷

Jeho nástupcem se pro léta 1994-1996 stal **Pavel Tigríd**, nestraník¹⁰⁸, nominovaný KDU-ČSL. Byl významným představitelem českého exilu po roce 1948, zakládajícím členem československé redakce v evropské pobočce Rádia Svobodná Evropa, vystudoval politické vědy na Columbijské univerzitě, byl vydavatelem čtvrtletníku Svědectví, byl významným žurnalistou a spisovatelem. Do roku 1998 byl poradcem Václava Havla, poté se stáhnul z politického života. Zemřel v roce 2003 ve Francii.¹⁰⁹

Za jeho funkce se ministerstvo měnilo organizačně i ideově. Začaly být vypracovávány výroční zprávy, návrhy kulturní politiky a organizovány návštěvy ministra kultury do regionů. Vláda přijala Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví.¹¹⁰

Jaromír Talíř zastával nejvyšší post na ministerstvu v letech 1996-1998. Od roku 1990 byl členem Československé strany lidové, v současnosti je členem KDU-ČSL. V letech 1996-2002 byl poslancem Parlamentu, v době psaní práce působil na pozici náměstka ministra kultury. Tuto pozici zastával již v roce 1995. V letech 1990-1994 byl primátorem Českých Budějovic.¹¹¹

Jaromír Talíř se potýkal s následky povodní v roce 1997, byly vypracovány návrhy Koncepce účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005 či zákona o sbírkách muzejní povahy.¹¹²

Martin Stropnický v letech 1990-1992 pracoval na Ministerstvu zahraničních věcí, kde byl ředitelem sekce kulturních styků. Za další léta kariéry pracoval v diplomatických službách v několika zemích, po roce 1998 působil jako velvyslanec u Svatého stolce, v roce 1998 působil v „úřednické“ vládě Josefa Tošovského jako ministr kultury.

Vláda za jeho působení schválila Koncepti účinnější péče o památkový fond nebo např. novelu zákona o prodeji, vývozu a dovozu předmětů kulturní hodnoty. Byl vypracován i návrh kulturní politiky.¹¹³

Pavel Dostál byl nejdéle působícím mistrem kultury. Před svým ministerským angažmá působil mj. v oblasti publicistiky, byl dramaturgem, scénáristou, režisérem a textařem. V letech 1962-1969 byl členem KSČ. Byl členem opoziční OBRODY, v době normalizace byl

¹⁰⁷ Blíže viz <http://carolina.cuni.cz/archive-cs/Carolina-C-No-102.txt>

¹⁰⁸ Byl bývalý člen ČSL.

¹⁰⁹ Blíže viz http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A030831_142201_domaci_mhk

¹¹⁰ Blíže viz <http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/zmeny-na-ministerstvu-kultury-982.html>

¹¹¹ Blíže viz <http://www.talir.cz/cv.htm>

¹¹² Blíže viz <http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/zmeny-na-ministerstvu-kultury-982.html>

¹¹³ Blíže viz <http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/zmeny-na-ministerstvu-kultury-982.html>

označen za nepřátelskou osobu a stíhán Stb. Od roku 1991 byl členem ČSSD, za kterou byl ministrem kultury. Zemřel v průběhu výkonu své funkce.¹¹⁴

V roce 2001 vydal předposlední státní Kulturní politiku platnou do roku 2005.¹¹⁵ Za jeho působení byla na ministerstvu zřízena Meziresortní komise v součinnosti s MŠMT ČR, která byla poradním, koordinačním a konzultačním orgánem obou uvedených resortů. V roce 2003 se úřad ministerstva se přesunul do Nostického paláce, kde sídlí doposud.

Po Pavlu Dostálovi byl spolu s Vladimírem Darjaninem a Jiřím Srstkou navržen jako nestraník za ČSSD na post **Vítězslav Jandák**. Ve funkci byl pouze na jeden rok do řádných voleb 2006. V roce 1970 absolvoval DAMU a nadále působil jako herec v několika divadlech. Po roce 1990 vstoupil do politiky jako zastupitel hl. m. Prahy, zastával funkci radního pro kulturu, od roku 1998 byl ředitelem Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně. Za svoji stranickou kariéru prošel několika stranami – Republikánskou unií, KDU-ČSL, ODS a v současnosti je členem ČSSD.¹¹⁶ V době psaní práce byl místopředsedou poslaneckého Výboru pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu.

Na postu ministra kultury započal přípravu novelizace zákona o památkové péči, změnil statut Národního památkového ústavu či započal spolupráci na dialogu s církvemi ve věci majetkového vyrovnání.

Po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006, které vyhrála ODS, byl do čela resortu kultury nominován za ODS nestraník **Martin Štěpánek**. Výkon jeho funkce byl ukončen v lednu 2007, kdy první vláda Mirka Topolánka nezískala důvěru vlády a podala demisi.

První ženou-ministryní kultury se stala ve druhé vládě Mirka Topolánka **Helena Třeštíková** navržená KDU-ČSL jako nestranice. České veřejnosti je zřejmě nejvíce známá jako režisérka dokumentárních filmů. Rezignovala po devatenácti dnech ve funkci.

Její nástupcem se stal současný ministr kultury v demisi **Václav Jehlička**. Je od roku 2005 členem KDU-ČSL¹¹⁷ řádným členem České komise pro UNESCO či čestným předsedou sdružení měst a obcí České dědictví UNESCO. Od roku 1996 je senátorem¹¹⁸, kdy se v Senátu zaměřoval na oblasti kultury a památek, školství a vědy a měst a obcí.

¹¹⁴ Blíže viz http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A050724_090645_domaci_klu

¹¹⁵ Té předcházelo Usnesení vlády č. 401 ze dne 28. ledna 1999, kterým vláda zavazovala ministerstvo do konce roku 2000 k vypracování zprávy o realizaci Strategie účinnější státní podpory kultury. Státní kulturní politika 2001 byla aktualizovaná a doplněná verze původní Strategie.

¹¹⁶ Blíže viz <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=38360>

¹¹⁷ Dříve členem ODA.

¹¹⁸ Blíže viz <http://www.jehlicka.info/index.php?mode=sec&sec=10006>

8 Analýza současného stavu

Jelikož je práce dokončována v době, kdy došlo k demisi vlády po vyjádření nedůvěry, bude se analýza zaměřovat sice v největší míře na současnou koncepci státní kulturní politiky stávajícího ministra kultury Václava Jehličky, ale je nutno přihlédnout k faktu, že po volbách nové sněmovny a následném nástupu nové vlády, ať už se stejným složením či složením rozdílným, bude situace zřejmě pozměněná. Následující kapitoly se zaměří na zhodnocení stavu kulturní politiky, naplnění vybraných cílů Programového prohlášení vlády a Státní kulturní politiky 2009-2014.

Kapitola týkající se kultury je od nástupu první vlády Václava Klause¹¹⁹ součástí každého programového prohlášení vlády České republiky. V programovém prohlášení vlády z ledna 2007 je v souvislosti s oblastí kultury uvedeno, že vláda bude participovat na rovnocenné pozici ve spolupráci občanského sektoru, samospráv a státu. Kulturu chápe jako součást národní identity, mezi jejíž funkce patří zvyšování kvality života a podíl na tvorbě sdílených hodnot. Tuto funkci akcentuje zejména v souvislosti s předsednictvím České republiky v Radě EU. Dále, že média vnímá jako součást demokratické kultury, respektuje jejich nezastupitelnou funkci nezávislých sdělovacích prostředků a proto zachová **duální systém elektronických médií**. Podstatným bodem programu je zavázání se vlády na postupném prosazení zvýšení státních výdajů na kulturu až na **1 % státního rozpočtu** posílení transparentnosti nakládání s veřejnými rozpočty a k podpoře vícezdrojového financování kultury. V oblasti církví a náboženských společností deklaruje nezastupitelnou roli těchto institucí ve společnosti a zavazuje se ke snaze završit sporné otázky ve vztahu církví, náboženských společností a státu, mezi něž patří např. **mezinárodní smlouva se Svatým stolcem a novelizace zákona o církvích a náboženských společnostech**. Programové prohlášení se dále věnuje otázkám **efektivnějšího čerpání strukturálních fondů EU**, které by mělo pomoci k vytvoření komplexnější kulturní infrastruktury, zavazuje se k zahájení příprav **novelizace zákona o památkové péči** a zvýšené pozornosti péči o kulturní dědictví ČR. V neposlední řadě se zabývá přechodem na **digitální vysílání a rozvojem filmové tvorby**, který měl být podpořen funkčním systémem podpory.¹²⁰ Programové prohlášení

¹¹⁹ Od 2. července 1992 do 4. července 1996.

¹²⁰ Webové stránky vlády ČR (<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/programove-prohlaseni-vlady-20780/>).

druhé vlády Mirka Topolánka je v cílech v oblasti kultury téměř totožné s programovým prohlášením jeho první vlády.¹²¹

Současná Státní kulturní politika jako základní dokument v éře ministra kultury Václava Jehličky byla schválena usnesením č. 1452 vlády České republiky dne 19. listopadu 2008. Toto usnesení je členěno do tří statí, kdy vláda **schvaluje** politiku a úkoly směřující k jejímu naplnění, **ukládá** ministru kultury zveřejnění Státní kulturní politiky a seznámení s ní představitele samosprávných celků a veřejnost, dále ukládá ministru naplnění cílů politiky, předložení informací o plnění cílů vládě do 31. května 2010 a zajištění zveřejnění usnesení o schválení Státní kulturní politiky ve Věstníku vlády pro orgány krajů a obcí. Dále ukládá členům vlády a předsedovi Českého statistického úřadu spolupracovat s ministerstvem kultury při realizaci cílů politiky. Ve třetí statí vláda **žádá** představitele samosprávných jednotek o spolupráci s ministrem kultury při realizaci cílů. V předkládací zprávě k dokumentu „Státní kulturní politika“¹²² je uvedeno, že materiál prošel před schválením připomínkovým řízením v souladu s jednacím řádem vlády, kdy většina připomínek byla vzata na vědomí a zapracována do dokumentu nebo měla být využita pro plnění navrhovaných cílů a úkolů.¹²³

8.1 Klíčové problémy

Mnohé problematické momenty v historii kulturní politiky v České republice již byly popsány v předchozích kapitolách. Cílem této kapitoly je detailněji se zaměřit na tři vybrané oblasti působnosti a cílů současného ministerstva kultury, popsání aktuálního stavu dění v této oblasti a důvodu vzniku krizových momentů.

¹²¹Rozdíly např. spočívají v identifikaci kultury jako součásti národní identity, v prvním prohlášení je identifikováno mecenášství jako projev hodný společenského ocenění, dále rovnoprávné postavení kultur menšin a nutnost rozvoje legislativy v oblasti autorského práva. Posledním chybějícím odstavcem v novém v současném prohlášení je deklarované úsilí o mezinárodní spolupráci v oblasti kriminality cílené na kulturní dědictví.

¹²² Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>).

¹²³ V připomínkovém řízení se Ministerstvo financí negativně vyjádřilo postupnému navýšení výdajů na kulturu ze státního rozpočtu, které měly v roce 2009 vzrůst až na 1% procento. Za problematické body návrhu považovalo fakt, že dokument neobsahoval přesně vymezený způsob, jak dosáhnout navýšení výdajů na kulturu, nerespektoval střednědobé rámce, limitující rozpočet ministerstva a neobsahoval plán rozpočtu na léta 2009-2014. Další negativně hodnotící připomínky byly vzneseny k návrhu daňového zvýhodnění vlastníků památek, jež měl za cíl zvýšit motivaci vlastníků k péči o památkový fond. Blíže viz <http://www.ct24.cz/kultura/34728-petilectce-pro-statni-kulturni-politiku-rika-ministerstvo-financi-ne/>.

8.2 1% na kulturu

Financování kulturní oblasti státem je dlouhodobé téma ve státní i veřejné sféře. Nutnou podmínkou pro splnění většiny z úkolů a opatření¹²⁴ v rámci čtyř cílů¹²⁵ vymezených ve Státní kulturní politice 2009-2014 bylo naplnění navýšení obsahu čerpání financí ze státního rozpočtu do této sféry, a to v maximální možné míře do roku 2010. Tento úkol se za výkonu funkce ministra Václava Jehličky, stejně jako u předchozích ministrů kultury do roku 1999, nezdařil. V roce 2009 byly i kvůli dopadům ekonomické krize sníženy výdaje v resortu kultury o cca 6 %. To mělo za následek pokles výdajů na živou kulturu, nejvíce v oblasti grantů¹²⁶ (srovnej např. Mikš 2009: 1).

Dlouhodobým trendem vzhledem k celkovým výdajům veřejných rozpočtů je, že výdaje na kulturu stagnují, i přes jejich nominální růst (Podkladová studie ke Státní kulturní politice 2009: 46). Nutno, ale podotknout, že neustále rostou tlaky na financování kultury, ať už je to ze strany státních příspěvkových organizací či nestátního neziskového sektoru.

¹²⁴ Státní kulturní politika rozpracovává 44 cílů, u některých s uvedením přibližné doby provedení.

¹²⁵ 1. Využít přínosů umění a kulturního dědictví a s nimi spojené kreativity pro zvýšení konkurenceschopnosti ostatních oborů a činností, 2. Zvýraznit roli kultury v individuálním profesním a osobnostním růstu občanů, zejména pro rozvoj tvořivosti, kultivaci demokratických hodnot a individuálních postojů a pro posilování odpovědnosti za zděděné i vytvářené hodnoty., 3. Poskytovat přímou i nepřímou podporu uchování existujících kulturních hodnot a nakládání s nimi, stejně jako tvorbě hodnot nových., 4. Vytvářet transparentní a nediskriminační prostředí pro kulturní aktivity a jejich podporu z úrovně státu, krajů a obcí.

¹²⁶ Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/ministerstvo-kultury-pracuje-letos-s-mensimi-prostredky--radu-programu-se-i-pres-nepriznivou-ekonomickou-situaci-podari-udrzet-11980/>).

Tab. č.1: Přehled výdajů na kulturu ze státního rozpočtu 1998-2008.

	Celkové výdaje st. rozpočtu	Výdaje kapitoly 334 na kulturu	Výdaje na církve a náboženské společnosti (CNS)	Výdaje kapitoly 334 na kulturu (bez CNS)	Podíl výdajů kap. 334 na kulturu v % (bez CNS)	Podíl kapitoly 334 na kulturu ve státním rozpočtu v procentech
1998	566 747 126	4 397 466	707 367	3 690 099	0,65 %	0,77 %
1999	596 909 065	5 244 078	672 807	4 571 271	0,77 %	0,88 %
2000	632 268 248	5 371 730	789 567	4 582 163	0,72 %	0,85 %
2001	693 920 279	4 760 291	947 921	3 812 370	0,55 %	0,68 %
2002	750 682 697	4 809 334	1 010 909	3 798 425	0,51 %	0,64 %
2003	795 362 391	6 159 905	1 130 844	5 029 061	0,63 %	0,77 %
2004	869 050 652	6 045 710	1 163 144	4 882 566	0,56 %	0,69 %
2005	908 415 643	5 718 445	1 188 036	4 530 409	0,49 %	0,63 %
2006	958 791 799	6 357 161	1 511 314	4 845 847	0,50 %	0,66 %
2007	1 040 777 420	7 909 779	1 303 034	6 606 745	0,64 %	0,76 %
2008	1 107 310 540	8 644 329	1 317 910	7 326 419	0,66 %	0,78 %

Zdroj: Pro culture (<http://www.proculture.cz/info-o-nas/1-pro-kulturu/1-na-kulturu-978.html>), aktualizovaná verze tabulky publikované v Sborníku statí o kultuře v letech 1998-2003. Poslední aktualizace k červnu 2008.

V porovnání výdajů na kulturu s celkovým vytvořeným HDP nejdou ani tři čtvrtiny jednoho procenta do oblasti kultury. Státní výdaje tvoří asi 0,75 % oproti výdajům územních rozpočtů na tuto oblast ve výši přibližně 4 % jejich rozpočtu (Patočka-Heřmanová 2008: 137).

Obecně v souvislosti s financováním kultury lze poukázat na nejčastěji formulovaný argument celkového nedostatku finančních prostředků/podfinancování v kulturní oblasti, problematiku vícezdrojového financování kultury, kde by velkou roli hrál podnikatelský sektor¹²⁷ a čerpání státních grantů, které je v souvislosti s krátkou dobou trvání neefektivní a nestabilní.

8.3 Státní památková péče a využití památkového fondu

Hlavní prioritou současné administrativy pod vedením Václava Jehličky se stal, stejně jako v jiných zemích EU, důraz na prosazování ochrany kulturního dědictví, jmenovitě ekonomizace památek a rozvoj podmínek pro účinnější památkovou péči. Státní kulturní politika 2009-2014 si vytyčila navržení novelizace památkové zákona, ve kterém nově definovala veřejný zájem o ochranu kulturního dědictví, dále posílila motivaci a právní

¹²⁷ Cílem Státní kulturní politiky bylo pomocí pilotních projektů posílit motivaci soukromého sektoru k podpoře kultury (např. pomocí daňových úlev).

zázemí majitelů památek apod. s návazností novely na nový správní řád a stavební zákon. V dimenzi krajské mělo napomoci koordinaci památkové péče vytvoření sítě orgánů, pomocí níž by kraje sdílely informace a vytvářet komplexnější projekty. Ochrana kulturního dědictví se věnuje i několik dalších dříve vydaných koncepcí. Současný stav podpory obnovy památkového fondu je taktéž limitován nedostatkem státních prostředků.

Novela památkového zákona by měla nahradit normu, která je v platnosti od roku 1987, ve znění pozdějších úprav. Novela zůstala v podobě věcného návrhu zákona o památkovém fondu.

Z předpokladu možnosti ekonomizace památek a vazby turistického ruchu k návštěvnosti památek vycházel i návrh ministra Jehličky propojit agendu turistického ruchu s agendou ministerstva kultury. V roce 2006 navštívilo Českou republiku 6,5 milionu zahraničních hostů, z nichž 66 % přicestovalo kvůli památkám.¹²⁸ Takto ekonomicky využitelných památek je zatím ale spíše pomíjivé množství (okolo 0,6%). Dá očekávat, že velké procento památek, i např. v souvislosti s turistickými stereotypy v upřednostňování „lákavých“ míst, nikdy nebude předmětem přímého ekonomického využití, ale spíše ekonomickou externalitou (Patočka-Heřmanová 2008: 144).

Z rozporů v souvislosti s památkovou péčí vzniklých v praktické rovině uvádím např. dosavadní povinnost vlastníků památek (např. i rodinných domů zapsaných v městských památkových zónách) opravovat a udržovat nemovitosti dle pokynů památkářů a to bez garantovaných financí na zvýšené náklady. Dochází tak ke sporu mezi praktikovanou zákonně upravenou památkovou péčí a vlastnickým právem.¹²⁹

8.4 Reforma příspěvkových organizací

Provázaným problémem s financováním kulturního resortu bylo zhodnocení možností role státu ve financování kulturních institucí – konkrétně vyřešení počtu a financování příspěvkových organizací pod správou MK ČR. Výdaje na příspěvkové organizace totiž tvoří značnou část mandatorních výdajů ministerstva kultury, které by mohly být vynaloženy např. na podporu živého umění apod. Ministr Jehlička tak započal své funkční období zřízením komise na posouzení funkčnosti jednotlivých příspěvkových organizací s cílem sloučit či zrušit až třetinu stávajících příspěvkových organizací pod MK ČR. Problematika spojení NIPOSu s IÚ-DÚ je popsána výše. Částečně realizovaným záměrem v procesu reformy

¹²⁸ Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1884>).

¹²⁹ Blíže např. http://www.asociacekrajcu.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=151984

příspěvkových organizací bylo sjednocení trvání mandátu ředitelů příspěvkových organizací, kteří měli být nadále jmenováni do funkce pouze na šest let. Většina nových výběrových řízení na post ředitelů však ještě neproběhla. Ministerstvo se též pokusilo zavést nový systém hodnocení hospodaření příspěvkových organizací, který zavádí střednědobé plány rozvoje a kontrolu hospodaření po tříletých cyklech.¹³⁰

Tab. č.2: Dotace a příspěvky poskytnuté na provoz příspěvkovým organizacím MK ČR 2001-2006., v tis. Kč.

Rok							
Příspěvkové organizace MK ČR	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Podíl 2006/2001
Galerie	274 984	296 933	328 312	398 801	374 439	402 413	1,46
Muzea	420 591	496 187	593 198	643 815	716 887	717 796	1,71
Knihovny	290 679	276 600	319 637	330 015	355 806	376 302	1,29
Památkové ústavy	604 563	732 715	814 130	881 199	904 881	881 364	1,46
Divadla	364 385	452 935	492 066	577 145	587 425	615 323	1,69
Umělecké soubory	73 266	81 713	84 501	100 475	99 326	100 911	1,38
Ostatní záležitosti kultury	86 294	87 467	117 040	132 990	116 883	119 020	1,38
Celkem	2 114 762	2 415 450	2 742 158	3 064 440	3 155 646	3 213 124	1,52

Zdroj: Upraveno dle Patočka-Heřmanová 2008: 138.

Z uvedených údajů vyplývá, že nejvýrazněji podporovanými složkami v oblasti kultury byla muzea a divadla. Zhruba na stejné úrovni podpory jsou galerie a památkové ústavy. Ve sledovaném období poklesl celkový počet příspěvkových organizací MK ČR z třiceti devíti na třicet dva. Knihovny jsou naopak na druhém pólu vývoje v růstu navyšování prostředků. Celkově je za sledované období nárůst finanční podpory těchto organizací také spíše stagnující (Patočka-Heřmanová 2008: 137).

¹³⁰ Webové stránky MK ČR (<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/ministerstvo-kultury-sjednotilo-trvani-mandatu-reditelu-prispevkovych-organizaci-9707/>).

9 Perspektivy

V nejobecnějším smyslu je velkým úkolem pro příští administrativy ve sféře státní kulturní politiky vymezovat prostor a proporce agendy dané do rukou státu na jedné straně a ostatních veřejných/soukromých subjektů na straně druhé. Je třeba podotknout, že tento proces v souvislosti se stále se měnícími okolnostmi a faktory ovlivňující státní správu nemá zřejmě žádnou definitivní formu. Je ale též zřejmé, že existují oblasti kulturní politiky, které nikdy nepřestanou být institucionalizovány, jakkoli zde existují možnosti propojení agendy ministerstva kultury s jinou sférou státní správy.

Ve světle decentralizace státní správy a pluralitního přístupu k tvorbě kulturní politiky má velký význam činnost samospráv, zájmových organizací, neziskového sektoru apod. Limitou v tomto případě je nerozvinuté právní prostředí, které by činnost podporovalo. Mnoho kulturních institucí je podporováno na základě příslušnosti k lokální kultuře, z toho vyplývá existence možností vícezdrojového financování nezávislého na dotacích státu, které je zatím nedostatečné.

Velké naděje jsou vkládány do nové definice kulturního odvětví jako sektoru národního hospodářství. V této rovině je často zdůrazňována funkce kreativních průmyslů v souvislosti s multiplikačním efektem a např. vytvářením pracovních míst, podporou turistického ruchu.

10 Anotace

BAJEROVÁ, MONIKA. 2009. *Analýza kulturní politiky v ČR*. Masarykova univerzita, Brno, počet stran 38, počet znaků 98 063. Bakalářská práce.

Téma kulturní politiky v ČR je zpracováno pomocí schématu analýzy policy. Úvodní metodologická část přihlíží k různým definicím kultury z antropologického hlediska. Specifičností práce je kombinace terminologie používané politologií a vědami pracujícími s teoriemi kultury. Analýza se zaměřuje z největší části na období, kdy byl ve funkci ministr kultury Václav Jehlička a na dokumenty vydané v této době. V práci je dále popsán vývoj kulturních institucí a jejich podíl na tvorbě kulturní politiky z pozice státních aktérů i neziskových organizací. V závěru jsou nastíněny klíčové momenty ve výkonu kulturní politiky v letech 2007 až 2009.

Klíčová slova: kulturní politika, kultura, kreativita, kulturní instituce, vícezdrojové financování, příspěvkové organizace, památková péče

11 Annotation

BAJEROVÁ, MONIKA. 2009. *Analysis of Cultural policy in the Czech Republic*. Masarykova univerzita, Brno, 38 pages, number of characters 98 063. Bachelor thesis.

The topic of the Cultural Policy of the Czech Republic is elaborated by means of Policy Analysis. The introductory methodological part deals with diverse definitions of culture from the anthropological point of view. The specificity of the thesis consists in its combination of the terminologies used by Political Sciences and scientific branches working with theories of culture. The analysis is focused for the most part on the season when Václav Jedlička was the Culture minister and on documents published during this period of time. Furthermore, the thesis deals with the development of cultural institutions and their concern in the creation of Cultural Policy from the position of state participants or non-profit organizations. In the conclusion, the key moments of the performance of the Culture Policy from 2007 to 2009 are delineated.

Keywords: cultural policy, culture, creativity, cultural institutions, multi resource financing, allowance organizations, monument care

12 Seznam použitých pramenů

Literatura

- Adorno, T. a Horkheimer, M. (1990) *Dialektik der Aufklärung: Philosophische Fragmente*, Frankfurt am Main, Fischer Taschenbuch Verlag.
- Beyme, K. von (1994): *Systemwechsel in Osteuropa*, Frankfurt am Main, Suhrkamp.
- Beyme, K. von (1998): *Kulturpolitik und nationale Identität: studien zur Kulturpolitik zwischen staatlicher Steuerung und Gesellschaftlicher Autonomie*, Opladen, Westdeutscher Verlag
- Budil, I., T. (2003): *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*, Praha, Triton.
- Cikánek, M. (2009): *Kreativní průmysly, příležitost pro novou ekonomiku*. Praha, Institut umění-Divadelní ústav.
- Disman, M. (2006): *Jak se vyrábí sociologická znalost*, Praha, Nakladatelství Karolinum.
- Dunn, W., N. (2003): *Public Policy Analysis: An Introduction*, 3. vydání, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Fiala, P.-Schubert, K. (2000): *Moderní analýza politiky*, Brno, Barrister & Principal.
- Fórum pro kreativní Evropu. 26.-27. března 2009, Praha*, Praha, MK ČR, 2009.
- Gellner, E. (1992): *Rozum a kultura*, Brno, CDK.
- Gellner, E. (1997): *Nacionalismus*, Brno, CDK.
- Holzer, J.-Balík, S. (2007): *Postkomunistické nedemokratické režimy, Studie k proměnám politické teorie v posttranzitivním čase*, Brno, CDK.
- Jírový, Z. (2005): *Osvětou ke svobodě*, Praha, NIPOS.
- Kitschelt, H. (1992): *The Formation of Party Systems on East Central Europe*, Politics and Society, Vol 20, No 1, s. 7-50.
- Knapík, J. (2002): *Kdo byl kdo v naší kulturní politice 1948-1953*, Praha, Libri.
- Knapík, J. (2006): *V zajištění moci, Kulturní politika, její systém a aktéři 1948-1956*, Praha, Libri.
- Lerner, D., Laswell, H.D. (eds., 1951): *The Policies Sciences. Recent Developments on scope and Method*, Standford, Cal.: Standford University Press.
- Mikš, F. (2009): *Editorial*, Kontexty, roč. 1, č. 2, s. 1.
- Patočka, J.- Heřmanová, E. (2008): *Lokální a regionální kultura v ČR*, Praha, ASPI.
- Pavlíček, V. - Hřebek, J.(1998): *Ústava a ústavní řád České republiky. Ústavní systém*, Praha, Linde Praha a.s., 1998.

Sborník statí o kultuře v letech 1998-2003, Praha, MK ČR, 2004.

Státní kulturní politika České republiky 2009-2014, Praha, MK ČR, 2009.

Veselý, A.- Nekola, M. (eds., 2007): *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*, Praha, SLON.

Vodáková, A.-Vodáková, O.-Soukup, V. (eds., 2000): *Sociální a kulturní antropologie*, 2. vydání, Praha, SLON.

Weimer, D.L.- Vining, A.R. (2005): *Policy Analysis: Concepts and Practice*, 4. vydání, Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Internetové zdroje

On-line články

<http://master.ct24.cz/domaci/37167-resort-kultury-se-docka-nove-vladni-podpory-i-tesnejsi-spoluprace-s-ministerstvy/>

http://zpravy.idnes.cz/herec-martin-stepanek-kyvl-na-kreslo-ministra-kultury-plm-domaci.asp?c=A060831_131945_domaci_rb

http://zpravy.idnes.cz/ministryne-kultury-helena-trestikova-rezignovala-f8y-domaci.asp?c=A070124_164106_domaci_mad

http://zpravy.idnes.cz/klaus-chobotnice-vychyluje-kyvadlo-k-postdemokracii-p03-nazory.asp?c=A071022_102817_nazory_adb

<http://www.ceskenoviny.cz/domov/zpravy/statni-fond-kultury-bude-zrejme-letos-na-konci-zari-zrusen/373988>

<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=621912>

http://www.lexdata.cz/web/sb_free.nsf/citace/2_1969_Sb.?opendocument

<http://www.ct24.cz/kultura/34728-petiletce-pro-statni-kulturni-politiku-rika-ministerstvo-financi-ne/>

<http://www.prvnizpravy.cz/zpravy.php?id=44730a3e-85ee-102c-86bc-003048330e04>

<http://www.divadlo.cz/art/clanek.asp?id=14016>

<http://www.ct24.cz:8001/kultura/36691-statni-fond-kultury-ma-na-kahanku/>

<http://www.ct24.cz/kultura/42563-nad-statnim-fondem-kinematografie-visi-otaznik/>

<http://www.lidovky.cz/zemrel-divadelni-kritik-milan-lukes-db7->

[/ln_domov.asp?c=A070922_130610_ln_domov_glu](http://ln_domov.asp?c=A070922_130610_ln_domov_glu)

http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A030831_142201_domaci_mhk

http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A050724_090645_domaci_klu

<http://carolina.cuni.cz/archive-cs/Carolina-C-No-102.txt>

- ověřeno ke dni 4. května 2009

On-line stránky

Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR

<http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?id=345&t=11,3,4>

<http://www.psp.cz/sqw/snem.sqw?id=769>

<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=93&ido=769>

<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=93&ido=769>

<http://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html#32>

<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html> (Ústava ČR)

<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html> (Listina základních práv a svobod)

Webové stránky MK ČR

<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2855>

<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2257>

<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1899>

<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=36>

<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>

<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/ministerstvo-kultury-sjednotilo-trvani-mandatu-reditelu-prispevkovych-organizaci-9707/>

Webové stránky Senátu ČR

http://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=03.05.2009&O=7&par_2=223

http://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=03.05.2009&O=7&par_2=237

Webové stránky prezidenta Václava Klause

<http://klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=KFUI6Yx5Fmm>

<http://klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=z51ddpq2WXS>

Webové stránky vlády ČR

<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-vlada-premiera-topolanka-komunikuje-s-kraji-a-obcemi-40564/>

<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-vlada-premiera-topolanka-komunikuje-s-kraji-a-obcemi-40564/>

<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/programove-prohlaseni-vlady-20780/>

<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=38360>

Webové stránky Department of culture, media and sport

http://www.culture.gov.uk/what_we_do/creative_industries/3275.aspx

http://www.culture.gov.uk/what_we_do/creative_industries/6089.aspx

Webové stránky Iniciativy pro kulturu

http://www.iniciativaprokulturu.cz/o_nas.htm

http://www.iniciativaprokulturu.cz/dokumenty_iniciativa/Tiskova_zprava_09_04_2008.pdf

Webové stránky Institutu umění – Divadelního ústavu

http://www.divadelni-ustav.cz/doc/du/Statut_DI_20-04-2007.pdf

<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=20>

<http://www.divadelni-ustav.cz/cojedu.asp>

Webové stránky Pro culture

<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/na-mk-vznika-odbor-umeni-knihoven-a-kinematografie-929.html>

<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/mk-zridilo-samostatny-odbor-kinematografie-a-statnich-fondu-806.html>

<http://www.proculture.cz/info-o-nas/>

<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/zmeny-na-ministerstvu-kultury-982.html>

Webové stránky Národní knihovny

http://www.nkp.cz/pages/page.php3?nazev=O_nas&submenu2=9

http://www.nkp.cz/novabudova/novabudova_aktuality.htm

Webové stránka Pražského Hradu

<http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/rozhodnuti-prezidenta/vracene-zakony-parlamentu/3515.shtml>

Webové stránky Ministerstva školství

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/160-let-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>

Kulturní politika města Plzeň

http://www.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/organizacni_struktura_magistratu/urad_sluzeb_obyvatele/odbor_kultury/Kulturni_politika_mesta_Plzne__20080716_01.html

Webové stránky Václava Jehličky

<http://www.jehlicka.info/index.php?mode=sec&sec=10006>

Webové stránky Jaromíra Talíře

<http://www.talir.cz/cv.htm>

Webové stránky nakladatelství Atlantis

<http://www.atlantis-brno.cz/inshop/autori/uhde-milan/>

Webové stránky Asociace krajů České republiky

http://www.asociacekrajů.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=151984

Zákon o obcích

http://www.municipal.cz/predpisy/128_00.htm

Zákon o krajích

http://www.municipal.cz/predpisy/129_00.htm

Portál veřejné správy

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place

13 Přílohy

Příloha 1: Personální obsazení ministerských pozic v oblasti kultury¹³¹:

1. Ministři školství a národní (lidové) osvěty 1918-1948

14. 11. 1918 – 15. 9. 1920 Gustav Habrman
15. 9. 1920 – 16. 9. 1921 Josef Šusta
20. 9. 1921 – 7. 10. 1922 Vavro Šrobár
7. 10. 1922 – 3. 10. 1924 Rudolf Bechyně
3. 10. 1924 – 9. 12. 1925 Ivan Markovič
9. 12. 1925 – 18. 3. 1926 Otakar Srdínko
19. 3. 1926 – 12. 10. 1926 Jan Krčmář
12. 10. 1926 – 20. 2. 1929 Milan Hodža
20. 2. 1929 – 7. 12. 1929 Antonín Štefánek
7. 12. 1929 – 14. 2. 1934 Ivan Dérer
14. 2. 1934 – 24. 1. 1936 Jan Krčmář
24. 1. 1936 – 22. 9. 1938 Emil Franke
22. 9. 1938 – 4. 10. 1938 Engelbert Šubert
4. 10. 1938 – 1. 12. 1938 Stanislav Bukovský
1. 12. 1938 – 19. 1. 1942 Jan Kapras
19. 1. 1942 – 5. 5. 1945 Emanuel Moravec
5. 5. 1945 – 2. 7. 1946 Zdeněk Nejedlý
2. 7. 1946 – 2. 3. 1948 Jaroslav Stránský

2. Ministři školství / kultury 1948-1989

25. 2. 1948 – 28. 2. 1953 Zdeněk Nejedlý (ministr školství, věd a umění)
1. 2. 1953 – 1. 10. 1953 Ernest Sýkora (ministr školství)
14. 9. 1953 – 15. 12. 1954 Václav Kopecký (ministr kultury)
15. 12. 1954 – 16. 6. 1956 Ladislav Štoll (ministr kultury)
16. 6. 1956 – 19. 9. 1963 František Kahuda (ministr školství a kultury)
20. 9. 1963 – 10. 11. 1965 Čestmír Císař (ministr školství a kultury)

¹³¹ Zdroj Ministerstvo kultury.

10. 11. 1965 – 7. 4. 1968 Jiří Hájek (ministr školství a kultury)
20. 1. 1967 – 8. 4. 1968 Karel Hoffman (ministr kultury a informací)
8. 4. 1968 – 10. 7. 1969 Miroslav Galuška (ministr kultury)
10. 7. 1969 – 8. 5. 1973 Miloslav Brůžek (ministr kultury)
8. 5. 1973 – 21. 4. 1988 Milan Klusák (ministr kultury)
21. 4. 1988 – 4. 12. 1989 Milan Kymlička (ministr kultury)

3. Ministři kultury 1989-2006

5. 12. 1989 – 28. 6. 1990 Milan Lukeš – jmenovaný za OF
29. 6. 1990 – 25. 6. 1992 Milan Uhde – jmenovaný za OF, později členem ODS
2. 7. 1992 – 17. 1. 1994 Jindřich Kabát – jmenovaný za KDU-ČSL
19. 1. 1994 – 3. 7. 1996 Pavel Tigrid – nestraník, jmenovaný za KDU-ČSL
4. 7. 1996 – 1. 1. 1998 Jaromír Talíř – jmenovaný za KDU-ČSL
2. 1. 1998 – 22. 7. 1998 Martin Stropnický – nestraník
22. 7. 1998 – 24. 7. 2005 + Pavel Dostál – jmenovaný za ČSSD
17. 8. 2005 – 1. 9. 2006 Vítězslav Jandák – v době výkonu funkce nezávislý, jmenovaný za ČSSD
4. 9. 2006 - 9.1. 2007 Martin Štěpánek – nestraník, jmenovaný za ODS
9.1.2007 - 26. 1. 2007 Helena Třeštíková – nestranice, jmenovaná za KDU-ČSL
Od 26. 1. 2007 Václav Jehlička – jmenovaný za KDU-ČSL

Příloha 2: Seznam příspěvkových organizací ministerstva kultury¹³²

1. Památky

Národní památkový ústav

2. Muzea

Národní muzeum

Národní technické muzeum

¹³² Zdroj Ministerstvo kultury.

Památník národního písemnictví
Moravské zemské muzeum
Muzeum umění Olomouc
Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Technické muzeum v Brně
Slezské zemské muzeum
Husitské muzeum v Táboře
Muzeum romské kultury v Brně
Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi
Památník Lidice
Památník Terezín

3. Galerie

Národní galerie v Praze
Moravská galerie v Brně

4. Knihovny

Národní knihovna ČR
Moravská zemská knihovna v Brně
Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana

5. Divadlo a hudba

Národní divadlo
Státní opera Praha
Laterna Magika
Institut umění–Divadelní ústav
Česká filharmonie
Pražský filharmonický sbor

6. Ostatní

Národní filmový archiv

Příloha 3: Výběr právních předpisů týkajících se kultury¹³³

1. Umění, knižní kultura a knihovny

Zákon, kterým se upravuje změna postavení kulturních fondů a mění zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb. a zákona č. 486/1991 Sb.

č. 318/1993 Sb.

Dekret presidenta republiky č. 129 Sbírky zákonů a nařízení republiky Československé ze dne 22. října 1945, o státním orchestru Česká filharmonie

č. 129/1945 Sb.

Zákon o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 216/2006 Sb. a zákona č. 341/2006 Sb.

č. 257/2001 Sb.

Neperiodický tisk

Zákon o neperiodických publikacích, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

č. 37/1995 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR, kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění vyhlášky č. 156/2003 Sb.

č. 252/1995 Sb.

Knihovny

Zákon o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005 Sb.

č. 257/2001 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných informačních služeb (knihovní zákon)

č. 88/2002 Sb.

¹³³ Zdroj Ministerstvo kultury.

Nařízení vlády, kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven, ve znění nařízení vlády č. 235/2005 Sb.

č. 288/2002 Sb.

2. Státní památková péče

Zákon ČNR o státní památkové péči, ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb., zákona ČNR č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., a nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb. a zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb. a zákona č. 307/2008 Sb.

č. 20/1987 Sb.

Zákon o sídle Parlamentu České republiky

č. 59/1996 Sb.

Nařízení vlády ČR o chráněné oblasti Pražského hradu

č. 55/1954 Sb.

Nařízení vlády ČSR o památkové rezervaci v hlavním městě Praze

č. 66/1971 Sb.

Nařízení vlády ČSR o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou za památkové rezervace

č. 54/1989 Sb.

Nařízení vlády ČR o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády ČR č. 112/1991 Sb., nařízení vlády ČR č. 262/1995 Sb. a nařízení vlády č. 171/1998 Sb.

č. 55/1989 Sb.

Nařízení vlády ČR o prohlášení Břevnovského kláštera za národní kulturní památku, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.

č. 111/1991 Sb.

Nařízení vlády ČR o zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

č. 112/1991 Sb.

Nařízení vlády ČR o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.

č. 404/1992 Sb.

Nařízení vlády ČR o prohlášení území historického jádra města Františkovy Lázně a území pevnosti Terezín za památkovou rezervaci

č. 443/1992 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace

č. 127/1995 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb. a nařízení vlády č. 336/2002 Sb., a nařízení vlády č. 422/2005 Sb.

č. 262/1995 Sb.

Nařízení vlády o podmínkách ochrany národní kulturní památky sídla Parlamentu České republiky

č. 182/1996 Sb.

Nařízení vlády o vymezení některých kulturních památek a o změně a doplnění některých právních předpisů

č. 171/1998 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

č. 147/1999 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČSR, kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 139/1999 Sb., vyhlášky č. 538/2002 Sb.

č. 66/1988 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení území bojiště u Slavkova za památkovou zónu

č. 475/1992 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 251/1995 Sb.

č. 476/1992 Sb.

Vyhláška ministerstva kultury o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny

č. 249/1995 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny

č. 250/1995 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ve znění vyhlášky č. 158/2002 Sb.

č. 208/1996 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

č. 132/2001 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny.

č. 157/2002 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb.

č. 337/2002 Sb.

Vyhláška o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu

č. 108/2003 Sb.

Vyhláška o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek pro jejich ochranu

č. 413/2004 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů

č. 422/2005 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy

č. 187/2007 Sb.

Nařízení vlády o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

č. 170/2008 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón

č. 420/2008 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu

č. 484/1992 Sb.

2. Ochrana movitého kulturního dědictví, muzea a galerie

Zákon o Národní galerii v Praze

č. 148/1949 Sb.

Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., a zákona č. 483/2004 Sb. a zákona č. 203/2006 Sb.

č. 122/2000 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR, kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

č. 275/2000 Sb.

Zákon o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákona č. 122/2000 Sb. a zákona č. 80/2004 Sb.

č. 71/1994 Sb.

Zákon o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění zákona č. 180/2003 Sb.

č. 101/2001 Sb.

Zákon o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství

č. 214/2002 Sb.

3. Hromadné sdělovací prostředky a kinematografie

Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 341/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 82/2005 Sb., a zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 348/2005 Sb. a zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 304/2007 Sb. a zákona č. 124/2008 Sb.

č. 231/2001 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR, kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu

č. 233/2001 Sb.

Zákon ČNR o České televizi, ve znění zákona ČNR č. 36/1993 Sb., zákona č. 253/1994 Sb., zákona č. 301/1995 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 82/2005 Sb. a zákona č. 127/2005 Sb.

č. 483/1991 Sb.

Zákon ČNR o Českém rozhlasu, ve znění zákona ČNR č. 36/1993 Sb., zákona č. 253/1994 Sb., zákona č. 301/1995 Sb., zákona č. 135/1997 Sb. a zákona č. 192/2002 Sb. a zákona č. 127/2005 Sb.

č. 484/1991 Sb.

Zákon ČNR o České tiskové kanceláři

č. 517/1992 Sb.

Zákon o zrušení Československého rozhlasu, Československé televize a Československé tiskové kanceláře

č. 597/1992 Sb.

>Zákon ČNR o některých opatřeních v oblasti rozhlasového a televizního vysílání

č. 36/1993 Sb.

Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb. a zákona č. 304/2007 Sb.

č. 348/2005 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR o způsobilosti k promítání 35 mm filmů

č. 121/1954 Ú. I.

Zákon o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů, ve znění zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., a zákona č. 132/2000 Sb., a zákona č. 499/2004 Sb. a zákona č. 249/2006 Sb. a zákona č. 130/2008 Sb.

č. 273/1993 Sb.

Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění zákona č. 302/2000 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.

č. 46/2000 Sb.

4. Provádění autorského zákona

Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb. a zákona č. 216/2006 Sb. a zákona č. 168/2008 Sb.

č. 121/2000 Sb.

Zákon o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákona č. 121/2000 Sb.

č. 237/1995 Sb.

Vyhláška, kterou se zrušují některé vyhlášky Ministerstva kultury ČR

č. 386/2000 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn, ve znění vyhlášky č. 408/2008 Sb.

č. 488/2006 Sb.

5. Církev a náboženské společnosti

Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 4/2003 Sb., zákona č. 562/2004 Sb. a zákona č. 495/2005 Sb., zákona č. 296/2007 Sb. a zákona č. 129/2008 Sb.

č. 3/2002 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury ČR, kterou se provádí zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění vyhlášky č. 547/2006 Sb

č. 232/2002 Sb.
Zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění zákona č. 16/1990 Sb., zákona ČNR č. 165/1992 Sb., zákona č. 522/1992 Sb., a zákona č. 3/2002 Sb. a zákona č. 562/2004 Sb.

č. 218/1949 Sb.

Nařízení vlády o úhradě osobních požitků duchovních církví a náboženských společností

č. 566/2006 Sb.

Zákon o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, ve znění zákona č. 338/1991 Sb.

č. 298/1990 Sb.

Zákonné opatření předsednictva ČNR o působnosti orgánu České republiky při provádění zákona o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého

č. 307/1990 Sb.

6. Financování kultury

Zákon ČNR o Státním fondu kultury České republiky, ve znění zákona č. 482/2004 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb.

č. 239/1992 Sb.

Zákon ČNR o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, ve znění zákona č. 273/1993 Sb. a zákona č. 482/2004 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb.

č. 241/1992 Sb.

Zákon o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů

č. 203/2006 Sb.

7. Věci všeobecné a organizačně správní

Zákon ČNR o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR, ve znění pozdějších předpisů

č. 2/1969 Sb.

Zákon ČNR, kterým se zrušují některé právní předpisy z odvětví kultury

č. 165/1992 Sb.

Nařízení vlády o oceněních v oblasti kultury, udělovaných Ministerstvem kultury , ve znění nařízení vlády č. 98/2006 Sb.

č. 5/2003 Sb.

8. Další zákony

Zákon **č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím

Nařízení vlády **č. 364/1999 Sb.**, kterým se upravuje součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle zákona **č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím

Usnesení vlády **č. 875/2000** z 6.9.2000 o Metodickém pokynu ke sjednocení postupu orgánů veřejné správy při zajištění práva fyzických a právnických osob na poskytnutí informací podle zákona **č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím

Zákon **č. 365/2000 Sb.**, o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

Příloha 4: Spory vedené mezi církvemi a Ministerstvem kultury od r. 1998 u Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze¹³⁴

1. Soudní spory vedené u Ústavního soudu ČR

Ústavní stížnost ve věci vměšování se do vnitřních záležitostí a nevyplacení státního příspěvku (podáno osobami neoprávněnými jednat za Náboženskou společnost českých unitářů)

Návrh zrušit zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, resp. některá jeho ustanovení (podáno skupinou senátorů)

¹³⁴ Zdroj Ministerstvo kultury.

Návrh zrušit rozhodnutí ministra kultury o zrušení Náboženské matice (podáno 3 subjekty Církve římskokatolické a bývalou dozorčí radou Náboženské matice)

Ústavní stížnost na odmítnutí registrace církve Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství (podáno přípravným výborem uvedené církve)

Ústavní stížnost na odmítnutí evidence Oblastní charity Lipník nad Bečvou (podáno uvedenou charitou a arcibiskupem olomouckým)

Návrh na zrušení příkazu ministra kultury ve věci vedení seznamu tzv. historických právnických osob (podáno skupinou senátorů)

Návrh na zrušení novely zákona o církvích a náboženských společnostech

Ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, čj. 5 As 25/2005-63

2. Soudní spory vedené u Nejvyššího správního soudu

(dříve u Vrchního soudu v Praze)

Žaloba na odmítnutí registrace církve Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství (podáno přípravným výborem uvedené církve)

Žaloba proti rozhodnutí ministra kultury o zrušení Náboženské matice (podáno 3 subjekty Církve římskokatolické a bývalou dozorčí radou Náboženské matice)

Kasační stížnost ve věci nepřiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva (podáno Náboženskou společností Svědkové Jehovovi)

3. Soudní spory vedené u Městského soudu v Praze

Žaloba proti rozhodnutí o nepřiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva (podáno Náboženskou společností Svědkové Jehovovi)

Žaloba o poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu (členové Židovské obce v Praze)

Žaloba ve věci nevydání výpisu z evidence církevních právnických osob (podáno Arcibiskupstvím pražským a 2 tzv. historickými právnickými osobami)

Žaloba ve věci zamítnutí návrhu na evidenci nemocnice (podáno kongregací Církve římskokatolické a nemocnicí)

Žaloba ve věci zamítnutí návrhu na evidenci Institutu komunikace (podáno Arcibiskupstvím pražským a Institutem komunikace)

Žaloba proti rozhodnutí ministra kultury ČR č.j. 301/2008 ze dne 7.1.2008